

Miljøgodkendelse af Ørstedvej 3, 6550 Sommersted

Jf. § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 442 af 13/05/2016)

26. juli 2018

Haderslev Kommune

Indhold

Indhold	2
1 Generelle forhold	3
1.1 Ejer og driftsforhold	4
1.2 Godkendelsespligt.....	4
1.3 Godkendelsens omfang	4
1.3.1 Projektets omfang/Ikke-teknisk resumé	4
1.3.2 Tidligere godkendelser	7
1.3.3 Biaktiviteter.....	7
1.3.4 Husdyrbrugets ophør	7
1.4 Offentlighed og høring.....	8
1.4.1 Offentlighed og høring	8
2 Anlægget.....	12
2.1 Dyrehold og Management	12
2.2 Lokalisering	17
2.2.1 Faste afstandskrav	17
2.2.2 Landskabet og planforhold	19
2.3 Energi- og vandforbrug	25
2.3.1 Energiforbrug	25
2.3.2 Vandforbrug	26
2.4 Gener.....	27
2.4.1 Lugt	27
2.4.2 Støj.....	31
2.4.3 Lys.....	32
2.4.4 Fluer og skadedyr	32
2.4.5 Støv	33
2.4.6 Transport.....	34
2.5 Forurening	35
2.5.1 Spildevand	35
2.5.2 Husdyrgødning og foder	36
2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer	40
2.5.4 Ammoniak.....	43
3 Arealerne	52
4 Bilag	53

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Ørstedvej 3, 6550 Sommersted ved Leif Just.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 195 årskøer, 14 årsopdræt (20-23 mdr.), 20 årsopdræt (6-12 mdr.), 48 årsopdræt (0-6 mdr.) og 90 tyrekalve (40-60 kg) svarende til 303,22 DE til 230 årskøer, 57 årsopdræt (0-6 mdr.), 173 årsopdræt (6-24 mdr.) og 115 tyrekalve (op til 60 kg.), svarende til 422,64 DE. Endvidere opføres en ny ungdyrstald på op til 2100 m³.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne godkendelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør §§ 40 og 41 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2026.

Dato for godkendelse: 26. juli 2018

Line Olsen
Miljømedarbejder
Erhverv, Haderslev Kommune

Journal nr.: 17/16021
Kvalitetssikring: Håkon Karlsen, Haderslev Kommune

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#)

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 18/02/2017](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger

Leif Just
Ørstedvej 3
6560 Sommersted
20722484
leif_just@hotmail.com

Bedriftsoplysninger

Ørstedvej 3
6560 Sommersted
CVR nr. 35261877
CHR nr. 52308
Ejendomsnr. 5100018201

Konsulent

Jakob Altenborg
Miljø & Natur
Landbrugsrådgivning
Byrumvej 30
9940 Læsø
26259791
jakob@miljoeognatur.dk

Matrikler på ejendom

Ejerlav Matrikel nr.
Ørsted, Oksenvad 16

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Da det eksisterende dyrehold udvides, der opføres ny ungdyrsstald og husdyrbruget ikke har en gældende miljøgodkendelse, vurderes det, at projektet er godkendelsespligtigt efter § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang/Ikke-teknisk resumé

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Der ønskes udvidelse af eksisterende kvæghold fra 195 årskøer, 48 opdræt 0-6 mdr., 14 årsopdræt (20-23 mdr.), 20 årsopdræt (6-12 mdr.) og 90 tyrekalve (40-60 kg) svarende til 303,22 DE til 230 årskøer, 57 årsopdræt (0-6 mdr.) 173 årsopdræt (6-24 mdr.), og 115 tyrekalve (op til 60 kg) svarende til i alt 422,64 dyreenheder.

Der skal bygges ny ungdyrsstald på op til 2100 m².

Placering

Ejendommen er beliggende umiddelbart syd for Ørsted. Området er i øvrigt præget af landbrugsproduktion.

Transporter til og fra ejendommen

Ændringen og udvidelsen af produktionen på ejendommen vil medføre en mindre stigning i antallet af transportere. Antallet af transportere stiger fra ca. 916 til ca. 1043 pr. år, hvoraf hovedparten af stigningen sker med husdyrgødning. Meget få transportere vil gå igennem samlet bebyggelse, og transporterne vurderes ikke at give anledning til øgede gener.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og fast møg på ejendommen. Alt gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes.

Lugt

Der er 101 meter til nærmeste enkelt liggende nabo, samt 133 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 1863 meter til nærmeste byzone. Den ukorrigerede geneafstande til nærmeste nabo er beregnet til 25 meter, og 147 meter til samlet bebyggelse og 307 meter byzone. Afstandene er beregnet ud fra et lugtgenecentrum som bliver fastlagt af beregningsystemet i husdyrgodkendelse.dk.

Geneafstanden til samlet bebyggelse er dermed ikke overholdt. Dog reduceres lugtgenerne i forhold til samlet bebyggelse og dermed kan kommunen dispensere for geneafstanden i det den vægtede gennemsnitsafstand er større end 50 % af geneafstanden.

Udvidelsen overholder dermed alle lugtgenekrav.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

I forbindelse med bekendtgørelsesændringen 3. marts 2017, skal arealer ikke længere godkendes.

Ammoniak

Udvidelsen af mælkeproduktionen overholder lovens krav om reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til det generelle ammoniakreduktionskrav. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 169 kg N/år. Udvidelsen medfører herefter en udledning på 3480 kg N/år, hvilket er en stigning på 845 kg N/år i forhold til eksisterende produktion. I kumulation med øvrige ændringer indenfor de seneste 8 år er stigningen på 836 kg N/år. I forbindelse med beregningen af ammoniakdeposition er det den kumulative stigning der skal anvendes.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende

Samlet vurdering

Det vurderes, at ejendommen i betragtninger af udvidelsens størrelse lever op til hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil betyde betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri.

Væsentlige alternativer

Placeringen af stalden i nærheden af gylletanken er ikke ansøgers første prioritet. Den foretrukne placering er i umiddelbar nærhed af eksisterende kostald. Dette kan dog ikke lade

sig gøre af hensyn til lugtgener til samlet bebyggelse. Derefter er det nødvendigt at tage hensyn til den nedgravede gasledning, hvilket efterlader den valgte placering.

0 – alternativ

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugserhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse en ny miljøgodkendelse. Ændringer i ejerforhold skal anmeldes til kommunen.

Nul-alternativ

Med hensyn til naboer vurderes det, at etableringen/udvidelsen af husdyrbruget ikke vil betyde væsentlige gener for naboerne omkring husdyrbruget.

Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af nul-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil nul-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer med mere), og som følge af dette må det kunne

forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Nul-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Udnyttelsesfrist

Der gives seks år til at udnytte godkendelsen fra afgørelsesdatoen. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er opført ungdyrstald, samt at der er sat dyr ind svarende til den ansøgte produktion.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 48 stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er opført inden for 6 år efter godkendelsen er meddelt. Der skal være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion, når bygge- og anlægsarbejdet er udført.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Der er ingen eksisterende miljøgodkendelser på ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

I forbindelse med afgørelsen af anmeldelse om ændring af dyrehold af 7. juni 2013 blev det nuværende dyrehold ændret fra 200 stk. årskøer og 35 stk. kvier (24-28 mdr) svarende til 291,5 DE (daværende beregningsfaktorer) til 195 årskøer, 48 opdræt 0-6 mdr., 14 årsopdræt (20-23 mdr.), 20 årsopdræt (6-12 mdr.) og 90 tyrekalve (40-60 kg) svarende til 303,22 DE, hvilket er udgangspunktet for nudriften. Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der er ingen biaktivitet på ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

Ansøgers tekst

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.

- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag ved *husdyrbrugets ophør* er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende tilstand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

- 3) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 4) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder ryddes ejendommen for affald, døde dyr, spildevand, foder mv. samt tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger, skal fjernes. Alle olietanke skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på hjemmesiden Digital MiljøAdministration, dma.mst.dk, den 25. oktober 2017.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse og om udkast til miljøgodkendelse den 13. juni 2018 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Ørstedvej 3, 6560 Sommersted i henhold til § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug³, vil blive offentliggjort den 26. juli 2018 på hjemmesiden dma.mst.dk. Du skal søge på adressen under offentliggørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest torsdag den 23. august 2018. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Klager betaler et gebyr på 900 kr. for privat personers og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Miljø- og Fødevareklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

³ Jf. Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – LBK nr 442 af 13/05/2016

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7⁴ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail til implicerede parter med vedhæft af miljøgodkendelse:

- Ansøger: Leif Just, Ørstedvej 3, 6560 Sommerstedvej
e-mail: leif_just@hotmail.com

Som brev til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3):

Ac Farming Frørup A/S	Skotvej 3, Vestergyden	6560 Sommersted
Lisianne Jakobsen	Skotvej 4	6560 Sommersted
Rikke Kruse Asbjørn E Schultz	Skotvej 2	6560 Sommersted
Henning Skytt Juhl	Sommerstedvej 16F	6560 Sommersted
Gitte Hansen	Skotvej 1	6560 Sommersted
Morten Sorgenfrei Johansen	Ørstedvej 2	6560 Sommersted
Leif Werenberg Just	Ørstedvej 3	6560 Sommersted
Birgit Simonsen	Ørstedvej 5	6560 Sommersted
Otto H Sørensen	Ørstedvej 7	6560 Sommersted
Aage Jørgensen Kjær	Ørstedvej 9	6560 Sommersted
Stefan Frost Thorup Schultz	Skotvej 2, st.	6560 Sommersted
Tanja Hertzberg Hansen	Skotvej 2, st.	6560 Sommersted
Lisa Sorgenfrei Johansen	Ørstedvej 2	6560 Sommersted
Ina Lykke Eybye Kristensen	Ørstedvej 3	6560 Sommersted
Bente Lund Sørensen	Ørstedvej 7	6560 Sommersted
By-Ey	Ørstedvej 3	6560 Sommersted
Leif Werenberg Just	Ørstedvej 3	6560 Sommersted
Schultz Trading Ivs	Skotvej 2	6560 Sommersted

Som e-mail med vedhæftet miljøgodkendelse:

- Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Miljø & Natur
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

⁴ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@hotmail.com
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af dyreholdet og anlægget

Der ønskes udvidelse af eksisterende kvæghold fra 195 årskøer, 48 opdræt 0-6 mdr., 14 årsopdræt (20-23 mdr.), 20 årsopdræt (6-12 mdr.) og 90 tyrekalve (40-60 kg) svarende til 303,22 DE til 230 årskøer, 57 årsopdræt (0-6 mdr.) 173 årsopdræt (6-24 mdr.), og 115 tyrekalve (op til 60 kg) svarende til i alt 422,64 dyreenheder.

Der skal bygges ny ungdyrsstald på op til 2100 m².

Placeringen af stalden i nærheden af gylletanken er ikke ansøgers første prioritet. Den foretrukne placering er i umiddelbar nærhed af eksisterende kostald. Dette kan dog ikke lade sig gøre af hensyn til lugtgener til samlet bebyggelse. Derefter er det nødvendigt at tage hensyn til den nedgravede gasledning, hvilket efterlader den valgte placering.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
KvMa08	Malkeko, tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	188	264,33
		Ansøgt	188	264,33
KvMa09	Malkeko, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	7	9,84
		Ansøgt	17	23,90
KvSm01	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	48	12,96
		Ansøgt	57	15,37
KvKs05	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	173	82,38
KvMa05	Malkeko, tung race, Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	25	35,15
KvTk01	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	90	1,18
		Ansøgt	115	1,50
KvKs09	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	34	14,91
		Ansøgt	0	0,00

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
Kostald	Nej	KvMa08	Nudrift	188	0			10412,00	264,33
			Ansøgt	188	0			10412,00	264,33
		KvMa09	Nudrift	4	0			10412,00	5,62
			Ansøgt	5	0			10412,00	7,03
Kalvehytter	Nej	KvSm01	Nudrift	40	0	1,00	6,00		11,13
			Ansøgt	28	0	1,00	4,00		7,33
Ungdyrstald	Nej	KvSm01	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00
			Ansøgt	19	0	4,00	6,00		5,76
		KvKs05	Nudrift	0	0	6,00	27,00		0,00
			Ansøgt	173	0	6,00	27,00		82,38
		KvMa05	Nudrift	0	0			10412,00	0,00
			Ansøgt	25	0			10412,00	35,15
Kalve	Nej	KvSm01	Nudrift	8	0	0,00	1,00		1,83
			Ansøgt	10	0	0,00	1,00		2,28
		KvTk01	Nudrift	90	0	40,00	60,00		1,18
			Ansøgt	115	0	40,00	60,00		1,50
Goldkær	Nej	KvMa09	Nudrift	3	0			10412,00	4,22
			Ansøgt	12	0			10412,00	16,87
		KvKs09	Nudrift	20	0	6,00	12,00		7,12
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00
		KvKs09	Nudrift	14	0	20,00	23,00		7,79
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00
Sum			Nudrift					303,22	
			Ansøgt					422,64	
Ændring alle produktioner:									119,42

* Ændret fravænningsvægt i alt per årssø er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årssø = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årssø). Hvor antal fravænnede smågrise per årssø enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Management

Medarbejdere

Der er opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab af en planteavlskonsulent/driftsleder, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov samt opfylder lovkravene for maksimal tildeling af næringsstoffer. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.

Sprøjtejournal

Der udarbejdes sprøjtejournal.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret. Det forventes ikke, at de eksisterende bygninger skal gennemgå store renoveringer udover almindeligt vedligehold. Der er opmærksomhed på, i forbindelse med udskiftning af elforbrugende udstyr, at investere i mere energibesparende modeller

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Der udarbejdes årligt mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov og opfylder lovkravene herfor.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Optimerer brugen af næringsstoffer på ejendomsniveau under hensyntagen til jordens frugtbarhed og det økonomiske afkast.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinfektion

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ny ungdyrsstald vil blive etableret med fast drænet gulv.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-168,72 kgN/år

BAT niveau

Miljøstyrelsen har vurderet, hvad der er muligt for at overholde BAT i malkekooproduktioner. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

Husdyrgodkendelse.dk har beregnet BAT niveauet for produktionen til 3001 kg N/år. Det faktiske tab fra stald og lager er på 3480 kg N/år og ligger dermed 479kg N/år over det vejledende BAT niveau.

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	3480,34 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	3001,28 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Nej
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	479,05 kgN/år

BAT niveauet for eksisterende stald med malkekøer i sengebåde med bagskyl er 9,8 kg /N pr. dyr og 10,04 kg N/dyr på dybstrøelse, hvilket giver 1892 kg N fra stalden. Uden anvendelse af skraber bliver emissionen 2353 kg N fra stald og lager hvilket er 461 kg højere end BAT niveau. Det eneste alternativ der er til skraberen er enten forsuring eller ilægning af fast drænet gulv. Forsuring vurderes at koste 1 mio kroner, hvilket giver en årlig omkostning på omkring 120.000 til finansieringen og driftsomkostninger på 25.000 kroner. Ilægning af nyt gulv vil betyde betydelige driftstab og vurderes ikke som en reel mulighed. Det er derfor ikke muligt indenfor proportionalitetsprincippet at reducere ammoniakfordampningen fra eksisterende stald yderligere.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Det er valgt ikke at regulere indholdet af næringsstoffer for at reducere ammoniakfordampningen, da det vurderes som usikkert hvilken effekt reduceret næringsstof vil få af betydning på mælkeydelsen.

Haderslev Kommunes vurdering

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Der kan dog være situationer (eks. Sygdom i besætningen, slagteristrejke m.v.), hvor dyreholdet vil afvige fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor Haderslev Kommune, og det er op til kommunen, at vurdere, om afvigelse i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor⁵ på godkendelsestidspunktet. På tilsynsmyndighedens forlangende skal der foreligge dokumentation for, at vilkår er overholdt. Denne dokumentation kan være i form af gødningsregnskaber, som skal kunne fremvises for de seneste fem år.

⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

Anlæg

I den ny ungdyrsstald skal der etableres fast drænet gulv. Der stilles vilkår til fastholdelse af gulvtype i ungdyrsstald. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladet: version 1 af den 30.06.2010 "Staldindretning - Faste, drænede gulve", der er udarbejdet af Miljøstyrelsen. Alle vilkår omhandlende skrabere udelades dog, da disse er taget af teknologilisten. Der er ikke brugt andre teknologier som ammoniak reducerende tiltag.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der er i det ansøgte redegjort for forebyggelse af uheld m.v. ved, at der er indsendt en beredskabsplan. Der er stillet vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan. Idet det vurderes, at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed om og derved forebyggelse af uheld. Det er ejerens pligt, at medarbejdere har kendskab indholdet af beredskabsplan.

Rengøring og desinfektion

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne vedrørende rengøring og desinfektion er at betragte som BAT.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Det beregnede niveau for ammoniakemission fra et brug som dette er på 3001,28 kgN/år, hvilket er det opnåelige BAT niveau i overensstemmelse med Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) fra maj 2011. Da skrabere er taget af teknologilisten, er det opnåelige BAT niveau derfor sat for højt.

Det samlede faktiske ammoniaktab fra husdyrbruget er 3480,34 kgN/år, hvilket er 479,05 kgN/år over grænseværdien. Den vejledende emissionsgrænseværdi i Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår er sat for lavt, i det spalteskrabere er taget af teknologilisten, og ikke kan bruges som virkemiddel. Udfra dette sammenholdt med ansøgers redegørelse for, at andre tilgængelige teknologier ikke vil være inden for proportionalprincippet, vurderer Haderslev Kommune, at det samlede faktiske ammoniaktab, er det bedst opnåelige på nuværende tidspunkt, og at de vejledende emissionskrav for eksisterende stalde kan fraviges.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

For at det generelle ammoniakreduktionskrav overholdes, er der ansøgt om, græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekvæg inklusiv opdræt. Hermed sænkes kravet fra 25 % til 15 %, og kravet kan derved overholdes. Da ≥ 25 % af græssningsareal er en forudsætning for, at det generelle ammoniakreduktionskrav overholdes, stilles der vilkår om fastholdelse af dette samt dokumentation heraf.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Ansøger har valgt ikke at regulere indholdet af næringsstoffer for at reducere ammoniakfordampningen. Da der ikke er anvendt fodring som virkemiddel, til at nedsætte husdyrgødningens indhold af kvælstof og fosfor, er der ikke stillet vilkår vedrørende fodring.

Vilkår

- 5) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 230 årskøer, 57 årsopdræt (0-6 mdr,) 173 årsopdræt (6-24 mdr.), og 115 tyrekalve (op til 60 kg) svarende til i alt 422,64 DE⁶, efter nugældende dyreenhedsberegninger.
- 6) I ungdyrsstalden skal der etableres fast, drænet gulv.
- 7) Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
- 8) I ungdyrsstalden skal gulvet være udført med ajleafløb.
- 9) Lysningsarealet til ajleafløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i ungdyrsstalden.
- 10) Græsmarksafgrøder skal minimum udgøre 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt. Der skal foreligge dokumentation herfor.
- 11) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 12) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
- 13) "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20.

Ansøgers tekst

Der er tale om en eksisterende kvægproduktion syd for Ørsted. Området er generelt præget af landbrugsjord, skove og naturområder.

Generelle afstandskrav

Nærmest	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	1800 m	Jels	50 m

⁶ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	➤ 1000 m		50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	➤ 1000 m		50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	➤ 1000 m		50 m
Nabobeboelse med landbrugspligt	680 m	Fra ny ungdyrsstald	50 m
Nabobeboelse u. landbrugspligt	390 m	Fra ny ungdyrsstald	50 m

Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	260 m	Fra ny ungdyrsstald	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	-	Ingen kendt	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	2200 m	Jels	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	70 m	I skel mod øst	25 m
Vandløb	350 m	Mod øst	15 m
Dræn	200 m	Ved ejendomme	15 m
Sø	170 m	Mod vest	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	75 m		15 m
Naboskel	40 m		30 m

Afstandskravene er udelukkende gældende for nyt byggeri.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 er overholdt, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Der er tale om en eksisterende kvægproduktion syd for Ørsted. Området er generelt præget af landbrugsjord, skove og naturområder.

Der bygges ny ungdyrstald på op til 2100 m². Bygningshøjde 8 m. Taghældning 20°. Grå sokkel, gardin og lyst tag.

Ejendommen er beliggende umiddelbart syd for Ørsted. Området er i øvrigt præget af landbrugsproduktion.

Placeringen af stalden i nærheden af gylletanken er ikke ansøgers første prioritet. Den foretrukne placering er i umiddelbar nærhed af eksisterende kostald. Dette kan dog ikke lade sig gøre af hensyn til lugtgener til smlet bebyggelse. Derefter er det nødvendigt at tage hensyn til den nedgravede gasledning, hvilket efterlader den valgte placering.

Der skal ... produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden.

Ansøgt placering

Planforhold

Landskabelige hensyn

De ansøgte anlæg er i Kommuneplan 2013 placeret indenfor:

	Ja	Nej
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X
Uforstyrrede landskaber:		X
Områder med særlig geologisk værdi:		X
Rekreative interesseområder:		X
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:		X
Kirkeomgivelser:		X
Kystnærhedszonen:		X
Lavsundsarealer inkl. evt. okkerklassificering		X
Skovrejsningsområder:		X
Sø- og åbeskyttelseslinie:		X
Kirkebyggelinje:		X
Fortidsmindelinje:		X
Beskyttede sten- og jorddiger:		X
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X

Landskab

Der er afskærmende beplantning mod vest, øst og syd. Mod nord ligger den nye ungdyrstald skjult bag eksisterende stalde og øvrige bygninger. Der er derfor ikke planlagt yderligere beplantning.

Udendørsbelysning er meget begrænset og der vil ikke blive opsat projektør eller lignende. I de stalde med åbne sider kan indendørs staldbelysning ses udefra. Belysningen sænkes i de sene aften - og nattetimer.

Materialevalg

	Byggeår/ renoveringsår	Grund-plan ca.	Bygnings- højde ca.	Tag- hæld- ning	Bygningsmater- ialer/farver	Anvendel- se
Kostald	2005	2600 m ²	8 m	20 °	Grå sokkel, gardin og lyst tag	Køer
Ny Ungdyrs stald	2018	2100 m²	8 m	20 °	Grå sokkel, gardin og lyst tag	Kvier
Goldko		250 m ²	5 m	25 °	Røde sten, lyst tag	Køer
Foderlade		400 m ²	10 m	20 °	Stål plader, gråt tag	Foder
Gylletank I		1000 m ³	3 m		Elementer	Gylle
Gylletank II		4000 m ³	3 m		Elementer	Gylle

Staldene er ventileret gennem naturlig ventilation.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at de angivne planforhold er korrekt beskrevet i ansøgningen, og det vurderes, at disse planforhold ikke har betydning for gennemførelse af det ansøgte projekt.

Byggeriet anses for at være erhvervsmæssigt nødvendigt.

For byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt, og som opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, skal kommunalbestyrelsen vurdere beliggenheden og udformningen af det ansøgte. Det skal vurderes, om de landskabelige hensyn er varetaget.

Det er ikke muligt, at opføre ungdyrstalden i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger pga. gasledningen, der forløber lige vest for eksisterende bygninger, hvorfor den ansøgte placering 200 m syd herfor og ved eksisterende gyllebeholder, er nærmeste mulige placering på matriklen, se bilag 6. Det er denne placering af ungdyrstalden, der vurderes i det følgende.

Naturgasledning

Energinet har 28. august 2017 givet tilladelse til etablering af stald 20 meter fra gasledningen. Inden opførelse af staldbygningen skal gasledningen være afmærket i marken, for at sikre at afstanden på minimum 20 meter fra gasledningen overholdes. Og der er en servitut på matriklen, der bestemmer, at der ikke må tilplantes træer med dybtgående rødder indenfor 2 meter af ledningsmidten.

Forhold til kommuneplanen

Området, hvor anlægget ligger, grænser mod øst op til bevaringsværdige landskaber jf. Kommuneplan 2017 (forslag), se afgrænsningen på kort i bilag 6.

Kp 17 Retningslinie 3.5.1:

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor

byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier. Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet, og samspillet med landskabet prioriteres højt.

- For bevaringsværdige landskaber skal der ved etablering af større byggeri og større anlæg uden for de udpegede områder tages hensyn til, at dette ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede områder.

Området med husdyrbruget ligger ikke indenfor områder udpeget som kulturhistoriske bevaringsværdier eller indenfor udpeget bevaringsværdige landsbyer. Der er ingen kirke i Ørsted. Der er flere fredede og bevaringsværdige bygninger i landsbyen Ørsted. Også stuehuset til husdyrbruget er udpeget. Stuehuset berøres dog ikke ifm. byggeri af ungdyrsstalden.

Sten- og jorddiger

Der er ca. 30 meter til nærmeste beskyttede sten- og jorddige mod øst. Det forudsættes, at sten- og jorddiger ikke berøres af byggeriet. Se bilag 8 for oversigtskort over sten- og jorddiger.

Adgangsvej

Eksisterende adgangsvej til gyllebeholder bliver også adgangsvej til den nye ungdyrstald.

Landskabsbeskrivelse

Ved ny bebyggelse, skal landskabets karakter og de landskabelige værdier og anbefalinger inddrages i vurderingen. Landskabet i området ved Ørsted er beskrevet i del af Haderslev Kommunes Landskabskarakteranalyse, Karakterområde 9 – Lerte landbrugsflade.

Husdyrbruget Ørstedvej 3 er den sydligste ejendom i landsbyen Ørsted. Den nye ungdyrstald placeres 200 meter syd for husdyrbrugets øvrige driftsbygninger og lige nord for eksisterende gyllebeholder.

Ørsted opleves, på trods af bebyggelsens svingende kvalitet og vedligeholdelsesstand, som en charmerende landsby med en meget grøn profil, med marker mellem husene. Der vokser mange store træer langs de snoede veje og der findes en naturlegeplads i landsbyen. Bebyggelsen i området er præget af mindre gårde langs vejene og samlet i landsbyer som i Ørsted.

Landskabet omkring Ørsted kendetegnes af dyrkede marker mellem levende hegn og mindre skovområder. De levende hegn i området er kendetegnet ved mange enkeltstående store træer.

Målsætning for området: Vedligeholde/forbedre.

Øst for husdyrbruget forløber ådalen med Ørsted Å og Barsbøl Bæk. Også her er der høje træer langs ådalen. Vandløbene indgår i den øvre del af Gram å-systemet.

Området er det nærmeste lavbundsareal, og det skal friholdes for byggeri og anlæg. Byggeriet ligger ikke indenfor lavbundsarealet, se bilag 6 for oversigtskort over lavbundarealer.

Husdyrbruget ligger ikke indenfor eller i nærheden af internationale beskyttelsesområder (Natura 2000).

Der ligger beskyttet natur (§ 3 områder) syd, vest og øst for den nye ungdyrstald. Højmosen mod syd er Kategori 2 natur (max 1 kgN total) og mosen mod vest er Kategori 3 natur (max 1

kgN merdep). Vandløb og eng ligger mod øst. Se for oversigtskort over natur se bilag 6, 9a, 9b og 10.

En vindmølle ligger ca. 250 m sydøst for ejendommen og jernbanen ligger 2 km øst for ejendommen. Hovedvejen fra Haderslev til Jels, Sommerstedvej, forløber 1 km nord for ejendommen, nord for landsbyen Ørsted.

Områdets terræn ligger forholdsvis højt, 35-45 m.o.h. og karakteriseres som dødislandskab. Terrænet er forholdsvis kuperet og stiger fra 40 m.o.h. ved de eksisterende driftsbygninger, til 43 m, hvor den nye ungdyrstald placeres, og til 48 m.o.h. ved Tvillinghøj yderligere 250 meter syd herfor. Herefter falder terrænet igen til ca. 40 m.o.h.

Da gyllebeholderen blev etableret i 2005, fandtes et levende hegn mellem eksisterende bygninger og placeringen for gyllebeholderen, der slørede indsynet fra vejen mod nord til gyllebeholderen. Dette hegn er siden fjernet.

Beplantning omkring gyllebeholderen mod det åbne land, som der blev stillet vilkår om i landzonetilladelse af 20. september 2005, er endnu ikke etableret.

Den nye ungdyrstald set fra omgivelserne (besigtiget august 2017, da majsmarkerne stod højt):

Fra nord:

Terrænet stiger fra kote 39 ved de eksisterende driftsbygninger og til kote 41-42 hvor ungdyrstalden placeres, og til kote 45-46 yderligere 200 m mod syd, hvor terrænet er højest, hvorefter terrænet falder igen. Eksisterende driftsbygninger skærmer for indblik fra landsbyen Ørbæk mod nord.

Fra vejen Skotvej mod nord, vil den nye ungdyrstald delvis være synlig, da stalden kommer til at ligge højere end det omgivende landskab. Se bilag 6 for oversigtskort.

Fra øst:

Terrænet stiger fra ådalen 300 meter øst for ungdyrstalden. Levende hegn og småskove skærmer for indblik og lange landskabsudsigter fra øst. Fra området mod øst langs Flødebøttevej, vil den nye ungdyrstald ikke være synlig. Se bilag 6 for oversigtskort

Ungdyrstalden kommer til at ligge markant synligt fra vejen mod øst, Ørstedvej, på en strækning på ca. 1 km. Hvis der plantes levende hegn langs Ørstedvej vil ungdyrstalden blive mindre synlig. Der stilles derfor vilkår om, at der plantes levende hegn på strækningen af Ørstedvej fra eksisterende indkørsel ved ensilagesiloer og frem til indkørslen til ungdyrstald/gyllebeholder. Se bilag 7 for oversigtskort.

Ca. 200 m syd for ungdyrstalden i kote 46 topper landskabet, og ungdyrstalden vil være synlig fra denne strækning af Ørstedvej. Det småbakkede landskab yderligere syd herfor skærmer for udsigt til ungdyrstalden yderligere fra syd, hvor nærmeste nabobeboelse ligger ca. 850 meter syd for ungdyrstalden. Se bilag 6 for oversigtskort.

Fra vest:

Også mod vest stiger terrænet til kote 51 ved nærmeste nabobeboelse, der ligger 700 m vest for ungdyrstalden. Levende hegn og småskov begrænser udsigten herfra til ungdyrstalden. Se bilag 6 for oversigtskort.

Samlet set begrænser de levende hegn og småskove udsigten over lange strækninger.

Gyllebeholderen, der ligger i det åbne land, forventedes at være med beplantning omkring, jf. vilkår i landzone tilladelsen, men beplantningen er endnu ikke etableret. Landzonetilladelse af 20. september 2005 – Vilkår: *“At gyllebeholderen afskærmes mod det åbne land ved etablering, opretholdelse og vedligeholdelse af et beplantningsbælte i minimum 5 m bredde og minimum 3 rækker hegn, bestående af egnstypiske danske løvfældende træer og buske. Beplantningsbæltet skal være etableret i førstkommande plantesæson efter gyllebeholderens færdiggørelse.”*

Ud fra besigtigelsen vurderes placeringen lige nord for gyllebeholder at være acceptabel, hvis der etableres beplantning øst for den nye ungdyrstald langs Ørstedvej, og hvis levende hegn i skel mod vest og sydøst bevares, samt forudsat den beplantning, der blev stillet vilkår om i landzonetilladelsen i 2005 for gyllebeholderen, også bliver etableret. Der stilles derfor vilkår om, beplantning øst for den nye stald, levende hegn i skel mod vest og sydøst bevares, samt forudsat beplantning fra i landzonetilladelsen fra 2005 etableres.

Placeringen af ungdyrstalden er kun synlig fra den nordlige del af Ørstedvej og fra vejen nord for ejendommen. Ungdyrstalden bliver ikke synlig fra landsbyen Ørsted pga. eksisterende stalde, ikke synlig fra nabobeboelser mod øst pga. levende hegn, eller fra eneste nabo 700 m mod vest pga. levende hegn og skov. Der er ingen naboer mod syd (nærmeste ligger 850 meter mod syd). Grundet det småbakkede landskab og de mange levende hegn og høje træer og skove i området, bliver ungdyrstalden ikke synlig for nabobeboelser.

Ansøgt ungdyrstald ligger lige på grænsen og delvis indenfor Bevaringsværdige landskaber (KP 13 Værdifulde landskaber). Nærhed til bevaringsværdige landskaber betyder, at staldanlægget, der ligger forholdsvis højt, kan påvirke ind i udpegningen. Ungdyrstalden ligger lige på overgangen til det udpegede bevaringsværdige landskab, og det vurderes at påvirkningen sker ind i udpegningen. Ungdyrstalden kan være synlig fra større afstande fra det nærliggende bevaringsværdige landskab, men hvis bygningen bliver mørk, bliver det mindre synlig.

Der stilles derfor vilkår om, at tagbeklædning, gavle og gavlspidser beklædes med mørke flader.

Samlet vurdering

Kommunen finder det godt gjort, at det ikke er muligt at placere bygningen i tilknytning til eksisterende staldanlæg pga. hensyn til 20 meters beskyttelseszone til gasledning. Placering 200 meter syd for eksisterende bygninger og lige nord for eksisterende gylletank er nærmeste mulige placering udenfor gaslednings beskyttelseszone. Ungdyrstalden placeres herved i sammenhæng med eksisterende teknisk anlæg, gyllebeholder, og lige på grænsen og delvis indenfor Bevaringsværdige landskaber. Alle generelle afstandskrav er overholdt.

I forhold til landskabet vurderes det, at den nye ungdyrstald kan søges indpasset i landskabet ved afskærmende beplantning og valg af mørke tagflader og mørke gavle og gavltrekanter på den 8 meter høje staldbygning. Afskærmende beplantning langs Ørstedvej vil understøtte de eksisterende hegn i området og sløre byggeriet. Eksisterende hegn mod vest og mod sydøst skal bevares og vedligeholdes.

Det forudsættes, at beplantning mod det åbne land for gyllebeholder etableres, som der er stillet vilkår om i landzonetilladelse for gyllebeholder af 20. september 2005.

Samlet vurderes, at ungdyrstalden på den ansøgte beliggenhed, kan indpasses uden at påvirke landskabsoplevelsen væsentligt.

Vilkår

14) Tagbeklædning, gavle og gavlspidser på den nye ungdyrstald skal beklædes med mørke flader, og i ikke reflekterende materialer. Eventuelle gardiner skal være i tilsvarende mørke farver.

15) Der skal etableres levende hegn på strækningen af Ørstedvej fra eksisterende indkørsel ved ensilagesiloer og frem til indkørslen til ungdyrstald/gyllebeholder, og eksisterende beplantning i skel mod vest og sydøst skal bevares og vedligeholdes. Beplantninger skal bestå af hjemmehørende egstypiske og løvfældende træer og buske udenom. Beplantningen skal etableres i en afstand af 4 meter fra vejskel, skal være etableret i førstkommande plantesæson efter ungdyrstalden er opført, og skal til stadighed vedligeholdes.

16) Eksisterende beplantning i skel mod vest og sydøst skal bevares og vedligeholdes.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Energi

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	120.000 kWh	150.000 kWh
Dieselolie	13.000 l	15.000 l
Fyringsolie stuehus	Træpiller	Træpiller

Der kan opbevares i alt 1800 liter dieselolie af gangen i typegodkendte tanke.

BAT energi

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 5-20. Der er vågebelysning om natten.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Ventilation:

Alle stalde er naturligt ventilerede, og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Malkning:

Der anvendes malkeanlæg. Der udføres eftersyn af malkeanlæg, der sikrer, at anlægget kører energimæssigt forsvarligt.

Varmen fra mælken genindvindes og anvendes til opvarmning af brugsvand i stalden.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter. Logistikken mellem foderopbevaring, blandedanlæg og stalde er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget på ejendommen.

Der vil være en mindre stigning af energiforbruget til fodring og større mængder husdyrgødning der skal udbringes på arealerne.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på energisparende egenskaber.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

17) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el, der medgår i driften af husdyrbruget. Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

18) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Vand

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Årligt forbrug af drikkevand	5700 m ³	7800 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	1000 m ³	1250 m ³

Normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015

Hertil kommer vandforbrug til vask af maskiner og diverse.

Vandbesparende foranstaltninger

- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Drikkevandsspild er reduceret ved anvendelse af drikkekar.
- Stophaner på vandslanger.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Ejendommen har egen boring, og der er en indvindingstilladelse på 14.240 m³.

Haderslev Kommune vurderer, at vandforbruget på bedriften er i overensstemmelse med BAT og stiller derfor ingen skærpende vilkår med henblik på at nedbringe forbruget.

Vilkår

19) Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

20) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der er 101 meter til nærmeste enkelt liggende nabo, samt 133 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 1863 meter til nærmeste byzone. Den ukorrigerede geneafstande til nærmeste nabo er beregnet til 25 meter, og 147 meter til samlet bebyggelse og 307 meter byzone. Afstandene er beregnet ud fra et lugtgenecentrum som bliver fastlagt af beregningssystemet i husdyrgodkendelse.dk.

Geneafstanden til samlet bebyggelse er dermed ikke overholdt. Dog reduceres lugtgenerne i forhold til samlet bebyggelse og dermed kan kommunen dispensere for geneafstanden i det den vægtede gennemsnitsafstand er større end 50 % af geneafstanden.

Udvidelsen overholder dermed alle lugtgenekrav.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ 🏠 Ørstedvej 5	0	FMK	24,78	28,06	24,78	28,06	101,11	Nej	Ja
- 🏠 Ørstedvej 5	0	NY	147,26	149,70	147,26	149,70	132,71	Nej	Nej*
Kalve		NY	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	91,07	Nej	Ja
		FMK	28,01	24,80	28,01	24,80	91,07	Nej	Ja
+ Kalvehytter		NY	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	94,65	Nej	Ja
		FMK	32,09	32,00	32,09	32,00	94,65	Nej	Ja
+ Goldkøer		NY	0,00*	24,05	0,00*	24,05	101,26	Nej	Ja
		FMK	44,04	49,88	44,04	49,88	101,26	Nej	Ja
+ Kostald		NY	147,26	149,70	147,26	149,70	132,71	Nej	Nej*
		FMK	128,75	130,57	128,75	130,57	132,71	Nej	Ja
+ Ungdyrsstald		NY	206,18	149,70	206,18	149,70	215,27	Ja	Ja
		FMK	161,63	130,57	161,63	130,57	215,27	Ja	Ja
+ 🏠 Ørstedvej 2	0	NY	147,26	149,70	147,26	149,70	170,16	Nej	Ja
+ 🏠 Jels Ejerlav, Jels	0	NY	307,08	195,93	307,08	195,93	1.863,27	Ja	Ja

Nej* = Genekriterie ikke overholdt, men kommunen kan vurdere om der er grundlag for at give dispensation, da ansøgt korrigeret geneafstand er mindre end eller lig med nudrift korrigeret geneafstand, og vægtet gennemsnitsafstand er større end 50 % af geneafstand.

0.00* = Geneafstand kunne ikke beregnes da samlet antal dyr falder under spredningskurven. Bemærk for mink udregnes geneafstand kun med NY, hvorved FMK vil give 0.00 hvis der kun er mink i stalden.

I tabellen vises geneafstanden til den stald, der begrænser produktionen mest. For at lette overskueligheden er der tilføjet en farve til linjen, der viser begrænsningen til det indtastede nabopunkt. I oversigten prioriteres staldene i følgende rækkefølge rød, gul, hvid, grøn. Således er der aldrig røde, gule eller hvide linjer gemt, hvis linjen er markeret med grøn.

Rød: Genekriterie er ikke overholdt.

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation.

Hvid: Stalden er ikke bortscreenet, men genekriterie er overholdt.

Grøn: Afstanden til nabo er så stor, at alle stalde er bortscreenet.

+ Tryk på "plus" for at få det fulde overblik over de beregnede geneafstande til et udpeget nabopunkt. Når tabellen er foldet ud, vil staldene blive listet i en rækkefølge, således at den stald der er tættest på nabopunktet listes først, og stalden der er længst væk, listes sidst.

Bebyggelsestyper

Enkeltbolig

Enkeltbolig forstås som en enkelt beboelsesbygning, som ikke er del af en ejendom med landbrugspligt efter landbrugslovens regler og heller ikke er ejet af driftsherren for det ansøgte anlæg.

Samlet bebyggelse

Ved samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom.

Byzone

Byzone forstås som et eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

Haderslev Kommunes vurdering

Lugt

Geneafstanden tager udgangspunkt i afstanden fra lugtcentrum af et staldanlæg til en nabo/områdegrænse, hvor genekriteriet skal overholdes. Da der er flere staldafsnit, er der flere lugtkilder. Der beregnes en vægtet gennemsnitsafstand, som tager hensyn til, at der er forskellige emissioner fra staldafsnittene. Den vægtede gennemsnitsafstand kan ikke angives på et kort, men er en beregnet afstand, som skal være større end den korrigerede/ukorrigerede geneafstand, for at lugtgenekriteriet er overholdt.

Kommunen kan konstatere, at ansøger har udpeget de nævnte boligtyper i forhold til nabo, samlet bebyggelse og byzone korrekt.

Nærmeste nabobolig ligger på Ørstedvej 5 i samlede bebyggelse med genekriteriet 7 OUe/ m³. Nærmeste byzone er udpeget i Jels Ejerslav, Jels næsten 2 km nordvest for ejendommen, med genekriteriet 5 OUe/ m³.

Der forefindes ingen større husdyrbrug (> 75 DE) i området indenfor 100 m fra enkeltbolig eller 300 m fra byzone og samlet bebyggelse.

Ansøgningssystemets beregninger viser, at husdyrgodkendelseslovens lugtgenekrav er overholdt til enkeltbolig og byzone.

Geneafstanden til samlet bebyggelse i landzone uden landbrugspligt er ikke overholdt, idet geneafstanden til nærmeste nabo, beliggende Ørstedvej 5 (samlet bebyggelse), overskrides med 14,5 meter.

Kommunen har i kraft af 50 %-reglen mulighed for at godkende ansøgninger, som ellers skal afslås efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3, og bilag 3, punkt B.

Udvalget for Plan og Miljø i Haderslev kommune vedtog på udvalgsrådet den 11. september 2017 at godkende anvendelsen af 50 % reglen⁷ i denne sag. I referat fra mødet står bl.a. følgende:

”Den nuværende drift giver en lugtgeneafstand på 149,70 meter. Ørstedvej 5 ligger 132,71 meter fra staldcentrum, hvorfra lugtgeneafstanden beregnes. I den ansøgte drift bliver lugtgeneafstanden reduceret til 147,62 meter og herved overholdes 90 % af lugtgeneafstanden.”

Det fremgår af beregningerne i ansøgningen, at 50 %-reglen er overholdt, fordi den vægtede gennemsnitsafstand er længere end 50 % af den korrigerede geneafstand.

Samtidig hermed medfører den ansøgte husdyrproduktion færre lugtgener end den eksisterende produktion, idet den korrigerede geneafstand i nudrift er beregnet til 149,70 m, mens den i ansøgt drift er beregnet til 147,26 m.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der i nærværende sag er tale om en mindre overskridelse af lugtgeneafstanden til enkelt ejendom i samlet bebyggelse. Der ligger ikke øvrige boliger indenfor den korrigerede geneafstand for ansøgt drift på Ørstedvej 3. I det ansøgte er der søgt om etablering af ny ungdyrstald, men denne er placeret væk fra øvrige stalde og indgår ikke i lugtgeneberegningen. Lugtgenerne i ansøgt drift er mindre end i nudrift. Det er derfor kommunens konkrete vurdering, at omstændighederne taler for at bruge undtagelsesmuligheden for at meddele miljøgodkendelse, når lugtgeneafstanden ikke er overholdt (”50 %-reglen”).

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentligt forøgede lugtgener i forhold til omkringboende. Haderslev Kommune vurderer, at vilkår 27-29 omhandlende god staldhygiejne samt renholdelse af omgivelserne på ejendommen vurderes at medvirke til at minimere lugtubredelse fra husdyrbruget.

På baggrund af husdyrbrugets nære placering til samlet bebyggelse vurderer Haderslev Kommune, at håndtering af husdyrgødning, herunder omrøring og udkørsel, ikke må foretages på lørdage eller søn- og helligdage. Der stilles vilkår hertil.

Den vejledende lugtkonsekvenszone er beregnet til 358,54 meter. Beboelsesejendomme inden for denne zone er vurderet at være høringsberettigede i denne sag.

Der er ikke gjort tiltag for at reducere lugtgenerne yderligere fra husdyrbruget

Vilkår

21) Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel, af husdyrgødning på anlægget på lørdage eller søn- og helligdage.

22) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.

⁷ Jf. bilag 3 i BEK. Nr. 211 af 02.03.2017 Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

23) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

De væsentligste støjkilder på anlægget vurderes at være støj fra landbrugsmaskiner og støj fra malkeanlægget.

Driftsperiode

Der malkes to gange. Første malkning er fra 9-12 og anden malkning er fra 21-24. Malkekompresor er placeret inden døre, for at mindske støjgener.

Ko- og kviestald er naturligt ventileret, og der forekommer således ingen vedvarende støjgener fra ventilationsanlæg.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel ved fodertilberedning, udfodring m.v. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkilder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes, da husdyrbruget har en afstand på mindre end 300 meter til nærmeste nabobeboelse.

Vilkår

24) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Mandag-Fredag	kl. 07-18	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07-14	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18-22	1 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22-07	0,5 timer (reference)	40 dB(A)
Spidsværldi	kl. 22-07	-	55 dB(A)

25) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 24) er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning

På ejendommen opsættes ikke projektører eller lignende kraftig udendørs belysning. I stalde med åbne sider vil indendørs staldbelysning kunne ses udefra. Belysningen vil blive sænket i de sene aften- og nattetimer.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn, idet ingen naboer har direkte indsigt. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften igangsætte tiltag således, at lysgener uden for ejendommen formindskes. Yderligere fastsættes der vilkår om, at udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer for at reducere eventuelle gener og reducere faren for energispild.

Vilkår

26) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

27) Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 611 af 23. juni 2001).

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

28) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet.

29) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.

30) Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Tilskudsfoder opbevares i plansiloer. Mineraler leveres i bigbags.

Ved beboelser langs grusveje er der ved transport med gylle og grovfoder megen opmærksomhed rettet mod disse. Der køres efter forholdene.

Da der sker en stigning i antallet af transporter, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften igangsætte tiltag, således at støvgener uden for ejendommen formindskes.

Vilkår

31) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til støvgener udenfor ejendommens eget areal, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Til og frakørselsveje er anført på situationsplanen.

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Transport -middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport -middel
Transport af tilskudsfoder	18	15-30 tons	Lastbil	18	15-30 tons	Lastbil
Transport ensilage	300	40 m ³	Traktor	350	40 m ³	Traktor
Dieselolie	7	1800 l	Lastbil	9	1800 l	Lastbil
Afhentning tyrekalve	18	-	Lastbil	18	-	Lastbil
Flytning af kvier	24	-	Traktor	-	-	Traktor
Afhentning slagtekøer	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Halm	25	15	Traktor	30	15	Traktor
Afhentning af døde dyr	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Udbringning husdyrgødning	230	25 tons	Traktor	334	25 tons	Traktor
Dybstrøelse	35	15 tons	Traktor	25	15 tons	Lastbil
Mælk	183		Lastbil	183		Lastbil
Affald	52	-	Lastbil	52	-	Lastbil

Transporter i alt	916			1043		
-------------------	-----	--	--	------	--	--

Bemærkninger:

Generelt: Antallet af transporter bør betragtes som retningsgivende. I og med der er tale om levende organismer, kan både udbytter på markerne og stald variere fra år til år, hvilket naturligvis har indflydelse på antallet af transporter

Husdyrgødning:

Der køres med husdyrgødning i vækstsæsonen, transporten og udbringning vil have en stigning på cirka 90 læs i forhold til nudrift. Reglerne for udkørsel vil blive overholdt.

Foder og korn.

Kørsel i forbindelse med levering af foder vil stige minimalt i forhold til nudrift. Fodertransporterne vil stige med 50 læs pr. år.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Transport og udbringningen af gyllen vil ske med traktor.

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget, og det vurderes, om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand**Ansøgers tekst**

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ efter udvidelse /år	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1000 m ³	1250 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand	200 m ³	200 m ³	Offentlig kloak	Ja

fra stuehus				
-------------	--	--	--	--

Beskrivelse af spildevandstilledning

1250 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning efter udvidelsen.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Tagvandet opsamles og ledes til dræn.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁸ fra stalde og befæstede arealer, sker i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Det vurderes, at kapaciteten i ejendommens opbevaringsanlæg er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand som angives i ansøgers tekst, hvilket beskrives nærmere i afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Opbevaringen af spildevand vurderes ikke separat, da spildevand opsamles sammen med husdyrgødning fra husdyrbruget.

Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge udlednings- eller nedsivningstilladelse.

De beskrevne forhold fastholdes gennem vilkår.

Vilkår

32) Vand fra vask af stalde, malkerum og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som restvand og skal ledes til separat opbevaring.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Gødningen opbevares i beholdere på 1000 m³ og 4000 m³ samt 500 m³ i kanalerne. I takt med udvidelse vil der blive lejet opbevaringskapacitet hos modtagere af husdyrgødningen, således at ejendommen lever op til kravet om 9 mdr. opbevaringskapacitet. Den faste gødning fra kalveboksene og dybstrøelse fra kostalden opbevares på møddingsplads og markstak.

⁸ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

Oversigt over opbevaringslagre

Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
Gylletank I	
Gylletank II	
Markstak	

Detaljer om opbevaringslagre

Navn på opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet [ton]
Gylletank I	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		1.000,0
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		1.000,0
Gylletank II	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		4.000,0
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		4.000,0
Markstak	Eksisterende	Nudrift	Markstak		500,0
		Ansøgt drift	Markstak		500,0
Sum		Nudrift			5.500,0
		Ansøgt drift			5.500,0

Detaljer om fast lager

Navn på opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
Gylletank I	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
Gylletank II	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
Markstak	Nudrift	100,00	65
	Ansøgt	100,00	65

Detaljer om flydende lager

Navn på opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
Gylletank I	Nudrift	20,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	20,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
Gylletank II	Nudrift	80,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	80,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
Markstak	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

Beskrivelse af risici

- Utæthed i gyllebeholder
- Overløb af gylle
- Håndtering af dieselolie

Beskrivelse af mulige uheld

Største risiko for uheld vurderes, at være i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning og dieselolie.

Beskrivelse af risikominimering

Al pumpning og omlastning af gylle vil foregå med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker automatisk tømning af pumperøret. Omlastning

foregår altid under opsyn. Der er derfor ikke risiko for større forureningsuheld som følge af utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.v. Gylletankene indgår desuden og vil fortsat indgå i den lovpligtige 10 års beholderkontrol.

Bedriftens dieseltank (1800 l) er i dag placeret udenfor.

Endvidere bemærkes, at ejer bor ved anlægget og dagligt har anlægget under opsyn.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb gylle, kemikalie/oliespild.

Ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

Beskrivelse af opbevaring af foder og ensilage

Ensilagen opbevares på ensilageplads på 2400 m², og regnvandet opsamles i beholder på 30 m³, hvorfra det sprinkles ud på markerne. Der er overløb fra beholderen til gyllebeholder, således at overskydende vand løber til gyllebeholder, Det vurderes at ca. 30 % af regnvandet ledes til gyllebeholderen.

Tilskudsfoder og mineraler opbevares i foderlade i plansiloer og bigbags. Halm opbevares i markstak.

Kemikalier

Alle rengøringskemikalier opbevares i malkerummet.

Pesticider opbevares i maskinhus.

Haderslev Kommunes vurdering

Opbevaring af husdyrgødning

Der produceres 255 m³ fast husdyrgødning på husdyrbruget og 7854 m³ gylle samt 500 m³ ensilageplads vand - i alt 8354 m³ flydende husdyrgødning. Af den faste husdyrgødning bringes 65 procent direkte ud, hvilket svarer til normen. Øvrig fast dybstrøelse opbevares på møddingsplads og markstak. Flydende husdyrgødning opbevares i gylletank I og II og kanaler på samlet 5500 m³. Senere vil der blive lejet gylleopbevaring på 2000 m³, så der altid er 9 måneders opbevaringskapacitet, se bilag 5. Inden den ekstra opbevaring bliver nødvendig, skal der foreligge en skriftlig aftale vedr. leje af gyllebeholder eller anden form for håndtering af den ekstra husdyrgødning.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, jævnfør bilag 5 - Kapacitetserklæring. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med udbringning med baggrund i nedbør eller frost, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Der stilles vilkår om, at der skal føres lagerregnskab for at sikre et fortsat fokus på tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Opbevaringskapacitet på minimum 9 måneder er lovpligtigt jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁹ § 9.

Ensilageplads

Haderslev Kommune vurderer, at opbevaringen af ensilage på ensilageplads på 2400 m² er i overensstemmelse med BAT såfremt, at husdyrgødningsbekendtgørelsens⁹ overholdes og riste til afledning af ensilagesaft friholdes for ensilage, sand og lignende, således at spildevand fra pladsen frit kan ledes til særskilt beholder. Det vurderes ligeledes, at opbevaringen af tilskudsfoder og mineraler i foderlade i plansiloer og bigbags samt halm i markstakke er forsvarligt håndteret.

Det fremgår af ansøgningen, at ensilagesaft og restvand udsprinkles i marken. I den forbindelse gøres der opmærksom på, at udsprinkling af ensilagesaft restvand, særlig med stationære anlæg, ofte ikke vil kunne karakteriseres som almindelig udspredding af gødningsstoffer på landbrugsjord og dermed ikke lever op til husdyrgødningsbekendtgørelsens¹⁰ krav til udbringning af ensilagesaft. Der gøres hermed opmærksom på, at husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser skal overholdes.

Det vurderes ikke, at oplaget og håndteringen af foder i forbindelse med plansiloerne vil give væsentlige gener for naboerne, da afstanden til naboer er relativ stor.

Opbevaring af kompost i markstakke

Det vurderes, at markstakkene med komposteret husdyrgødning ikke vil give væsentlige gener, da den placeres i større afstand end 300 meter fra nabobeboelser, hvilket fastholdes i vilkår. Det oplyses, at 65 % af dybstrøelsen udbringes direkte på marken og pløjes ned.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, markstakke med komposteret husdyrgødning ikke må placeres samme sted i marken i mere end 12 måneder, og at markstakkene ikke må placeres samme sted før efter fem år. Endvidere gør vi opmærksom på, at der ligeledes jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁹ § 13 skal føres årlige optegnelser over markstakkenes oplagringsperiode og placering.

Det er kun kompost med et tørstofindhold på mindst 30 %, der må opbevares i marken, uden at der først udarbejdes en særlig tilladelse, og afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 13 skal overholdes. Det vurderes, at markstakkene ikke vil medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand.

Gyllebeholder – flydelag

Husdyrbrugets gyllebeholdere er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, idet husdyrgødningsbekendtgørelsen¹¹ overholdes.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 6 er krav om, at der føres løbende og regelmæssig logbog, som dokumentation for, at overdækningen er tæt.

⁹ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

¹⁰ Kapitel 10. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

¹¹ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

Håndtering af husdyrgødning

Da der er dispenseret for 50 % reglen, stilles der vilkår ang. hvilke dage der må håndteres husdyrgødning i kapitel "2.4.1 Lugt".

Vilkår

- 33) Markstakke med dybstrøelse må ikke placeres nærmere end 300 meter fra nabobeboelser.
- 34) 65 % af dybstrøelsen skal køres direkte ud på marken og pløjes ned.
- 35) Inden behovet for den ekstra opbevaringskapacitet på 2000 m³ opstår, skal der foreligge en skriftlig aftale ang. leje af gyllebeholder på anden ejendom eller anden form for håndtering af den ekstra husdyrgødning. Aftalen skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 36) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 37) Afløbsbrønde fra plansiloer skal dækkes af kuppelriste, som skal friholdes for ensilage, sand og lignende, så ensilagesaft og overfladevand kan ledes frit til særskilt beholder.
- 38) Der skal føres en logbog/driftsjournal for opbevaringen af ensilage i markstakke. Heri skal det noteres, hvornår markstakken er udlagt, hvornår den er overdækket og hvornår den atter er fjernet. Endvidere skal der være en angivelse på kort af markstakkens placering. Dokumentation skal opbevares på husdyrbruget i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Beskrivelse af døde dyr

Døde dyr opbevares overdækket. Kadavere afhentes af destruktionsanstalt indenfor 1-2 dage.

Maksimal mængde:

4 køer, 10 kalve – dog med det forbehold at det naturligvis ikke kan forudsiges nøjagtigt.

Bortskaffelse:

Afhentes af DAKA

Beskrivelse af fast affald

Fast affald

Affaldstype	Opbevarings-sted	Transport ør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemi-						

kalieaffald:						
Spildolie	Værksted		Danish Agro	100 l	13.02.08	06.01
Olietromle	Værksted		Danish Agro	2	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer	Ingen					
Rester af bekæmpelsesmidler			Kommunal modtagestation	Ingen	02.01.05	05.12
Kanyler i særlig beholder			Kommunal modtagestation		18.02.02	05.13
Tørbatterier - NiCd		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Tørbatterier - Kviksølv		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Marius Pedersen	Kommunal modtagestation	varierer	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Marius Pedersen	Kommunal modtagestation	varierer	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Marius Pedersen	Kommunal modtagestation	varierer	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation		20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkt-handler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Container	Marius Pedersen	Kommunal modtagestation	varierer	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Beskrivelse af kemikalier generelt

På ejendommen forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge. Eventuel opbevaring af

brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Beskrivelse af pesticider

Pesticider opbevares i værksted i aflåst rum.

Beskrivelse af oliekemikalier

Spildolie opbevares i værkstedet.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Medicin

Eventuel opbevaring af medicin vil ske utilgængeligt for børn i medicinskab/køleskab.

Desinfektionsmidler

Desinfektionsmidler opbevares i malkestald med afløb til gyllesystemet

Beskrivelse af egenkontrol

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning" samt "Mark og gødningsplaner", begge dele anvendes til dokumentation af husdyrholdets størrelse og forbrug af gødning.

Årlig registrering af vand og elforbrug gennem regnskab

Arla gårdens kvalitetsprogram

Ud over de egenkontrolkrav, der stilles via lovgivning, er ansøger leverandører af mælk til Arla og efterlever derfor kvalitetsprogrammet Arla gården. Koncept der indeholder krav til:

- Mælkenes sammensætning
- Fødevarerikkerhed
- Dyrevelfærd
- Miljøhensyn

En del af kravene i kvalitetsprogrammet er direkte lovkrav, andre krav er formuleret på baggrund af branchekrav, mens andre er anbefalinger fra mejeriet. Igennem kvalitetsprogrammet foretager ansøger en del egenkontrol, der sikrer at ovenstående krav overholdes, og at ansøger har et godt management.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på [affaldsregister](#) på Energistyrelsens hjemmeside

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Rengøring af maskiner og lastbiler skal ske på en et

befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder af hensyn til de olierester, næringsstoffer med videre som sidder på.

Disse vilkår stilles for at sikre forsvarlig omgang med kemikalier. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af kemikalier.

Vilkår

39)Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Ny ungdyrstald vil blive etableret med fast drænet gulv.

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampningen

Det er valgt ikke at regulere indholdet af næringsstoffer for at reducere ammoniakfordampningen, da det vurderes som usikkert hvilken effekt reduceret næringsstof vil få af betydning på mælkeydelsen.

Udbringning af husdyrgødning

Alt flydende husdyrgødning nedfældes eller udlægges med slanger. Derudover vælges, så vidt muligt, udbringningstidspunkter hvor fordampningen af ammoniak er mindst. Der tages, så vidt det er muligt, altid hensyn til naboer ved udbringning af husdyrgødning. Det forsøges i øvrigt, at udbringe husdyrgødningen indenfor normal arbejdstid, dog kan der i forbindelse med spidsbelastning forekomme udbringning mellem 6.00 og 23.00. Det skal dog understreges at udbringning af gylle er vigtig for markdriften, og der vil i særlige år kunne opstå vejrmæssige problemer der betyder at der udbringningen vil foregå i ovennævnte tidsrum.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-168,72 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	247,13
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1996,62
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	600,09
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	591,03
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	45,47

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	3480,34 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	3001,28 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Nej
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	479,05 kgN/år

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Kostald	KvMa08	1882,69	2353,02	-470,33	-24,98%	0,00	0,00	0,00	2353,02
		1882,69	2353,02	-470,33	-24,98%	0,00	0,00	0,00	2353,02
	KvMa09	0,00	41,75	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	41,75
		0,00	52,18	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	52,18
Kalvehytter	KvSm01	0,00	77,93	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	77,93
		0,00	51,29	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	51,29
Ungdyrstald	KvSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	40,33	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	40,33
	KvKs05	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		930,16	650,06	280,11	30,11%	0,00	0,00	0,00	650,06
	KvMa05	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		250,36	184,66	65,69	26,24%	0,00	0,00	0,00	184,66
Kalve	KvSm01	0,00	12,79	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	12,79
		0,00	15,99	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	15,99
	KvTk01	0,00	5,92	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	5,92
		0,00	7,57	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	7,57
Goldkøer	KvMa09	0,00	31,31	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	31,31
		0,00	125,24	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	125,24
	KvKs09	0,00	53,67	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	53,67
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvKs09	0,00	58,69	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	58,69
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	Nudrift	1882,69	2635,08	-470,33		0,00	0,00	0,00	2635,08
	Ansøgt	3063,21	3480,34	-124,53		0,00	0,00	0,00	3480,34

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
Kostald	KvMa08	12,52	8,90
		12,52	8,90
	KvMa09	10,44	7,42
		10,44	7,42
Kalvehytter	KvSm01	1,89	7,00
		1,89	7,00
Ungdyrstald	KvSm01	0,00	0,00
		1,89	7,00
	KvKs05	0,00	0,00
		3,76	7,89
	KvMa05	0,00	0,00
		7,39	5,25
Kalve	KvSm01	1,89	7,00
		1,89	7,00
	KvTk01	0,89	5,04
		0,89	5,04
Goldkøer	KvMa09	10,44	7,42
		10,44	7,42
	KvKs09	3,59	7,54
		0,00	0,00
	KvKs09	3,59	7,53
		0,00	0,00

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
Kostald	Ingen data				
Kalvehytter	Ingen data				
Ungdyrsstald	Ingen data				
Kalve	Ingen data				
Goldkøer	Ingen data				

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT jf. afsnit 2.1 Bedste tilgængelige staldsystem og afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Der vil blive anvendt fast drænet gulv i den ny ungdyrsstald. Dette er der stillet vilkår til i forbindelse med vurdering af BAT, jf. ovenstående.

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så er det samlede ammoniakreduktionskrav ikke opfyldt med en margen på 479,02 kgN/år. Dette skyldes, at skrabere er taget af teknologilisten, og derfor ikke kan bruges, som ammoniakreducerende teknologi. Som tidligere beskrevet (afsnit 2.1 under Haderslev Kommunes vurdering af Bedste tilgængelige staldteknik), vurderer Haderslev Kommune, at det samlede faktiske ammoniaktab, er det bedst opnåelige på nuværende tidspunkt, og at de vejledende emissionskrav for eksisterende stalde kan fraviges. Der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav er en del af beskyttelsesniveauet for ammoniak. Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % kan ikke opfyldes alene med anvendelse af præfabrikerede drænedede gulve i den nye stald. Ansøger har valgt at anvende > 25 % græsmarksafgrøder, hvor det generelle ammoniakreduktionskrav kun er 15 %. Nævnte tiltag medfører en ammoniakemission fra anlægget på 3480,34 kg N pr. år, hvorved det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt med 168,72 kg N pr. år. Der er stillet vilkår om de ammoniakreducerende tiltag i afsnit 2.1.

Ny viden om kvæggulve

Den 19. december 2017 offentliggjorde Miljøstyrelsen ny viden om ammoniakemission fra kvægstalde. Det har vist sig, ifølge Miljøstyrelsen, at ammoniakemissionen fra de fleste kvægbrug er væsentligt større end det hidtil er antaget.

I nyhedsbrevet fra Miljøstyrelsen af 22-01-2018 skrives ydermere at:

“Det anbefales dog, at særligt ansøger overvejer betydningen af den nye viden i forhold til natur, de fremtidige udvidelsesmuligheder mv. i de konkrete situationer. Kommuner opfordres til at kontakte de berørte ansøgere mhp., at der kan tages stilling til situationen.”

Dette er på ingen måde uvæsentlig for ansøgerens fremtidige muligheder. Den nye viden resulterer i at natur i større grad end tidligere vil hindre, at nogle kvægbrug vil kunne udvide. I

forlængelse heraf har Haderslev Kommune skrevet mail til ansøger og ansøgers konsulenter 8. februar 2018 for at gøre opmærksom på problemstillingen.

Den 21. februar 2018 offentliggjorde Miljøstyrelsen en vejledning i, hvordan godkendelser af kvægbrug skal håndteres i lyset af den nye viden om emission fra de forskellige staldsystemer.

Miljøstyrelsen anfører, at godkendelserne vil blive baseret på normtal 2016/17, selvom den nye viden gør, at man ved, at disse tal er lavere, end den reelle emission.

Kommunerne skal følge Miljøstyrelsens vejledning jævnfør NMK-132-00508 af 26. juni 2012, så det har forvaltningen gjort i denne sag.

Den 9. marts 2018 offentliggjorde Miljøstyrelsen en vejledning i, hvordan BAT skal håndteres i verserende godkendelser af kvægstalde.

I forhold til natur skal et husdyrbrug overholde totaldepositionskravet til ammoniakfølsom natur (kategori 1 og 2 natur) og merdeposition på nærliggende kategori 3 natur og § 3 natur skal helst være under 1 kg. Depositionerne beregnes ud fra emissionsfaktorene fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. I den gældende bekendtgørelse (BEK nr 1380 af 30/11/2017) er emissionsfaktorene lavere end de vil være i den kommende bekendtgørelse (forventes 1. august 2018). Dette skyldes den ny viden om ammoniakfordampning fra kvæggulve, som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger, nævnt ovenfor.

På grund af den relativt store afstand fra ejendommens anlæg til omgivende natur er ammoniakdeposition på naturområderne så lav, at Haderslev Kommune forventer, at tilstanden af naturarealerne ikke vil ændre sig, som følge af lovliggørelsen i denne tilladelse, se afsnit 2.5.4.2 Påvirkning af natur. Haderslev Kommune forventer, at naturvurdering ikke vil blive ændret som følge af den ny viden om ammoniakemission fra kvægstalde, men de højere emissionsfaktorer kan gøre det vanskeligere at udvide kvægbruget på Skjoldagervej 5 i fremtiden.

Haderslev Kommune vurderer, at det ansøgte lever op til Miljøstyrelsens vejledning.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Udvidelsen af kvægproduktionen overholder lovens krav om reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til ammoniakreduktionskravet. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 169 kg N/år. Udvidelse medfører herefter en udledning på 3480 kg N/år, hvilket er en stigning på 836 kg N/år i kumulation med øvrige ændringer på ejendommen de seneste 8 år.

Der er foretaget en række beregninger på afsætningen af ammoniak i de nærmeste naturtyper. Afsætningerne er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Der er beregnet deposition i 8 forskellige punkter.

Fælles for alle områderne er, at merdepositionerne til intet punkt overstiger 1,0 kg N/ha/år. Dermed overholder udvidelse bekendtgørelsens afskæringskriterier.

Dermed vurderes udvidelsen at leve op til bekendtgørelsens krav om maksimal ammoniakdeposition for kategori 1,2 og 3 natur.

Samlet vurderes overholder udvidelsen afskæringskriterierne i bekendtgørelsen og dermed vil udvidelse ikke medføre en forringelse af naturen i området. Påvirkningerne af den omkringliggende natur er af underordnet karakter.

Nøgletal emission:

Samlet emission fra stald og lager: 2.988,11 kg N/år

Meremission fra stald og lager: 845,26 kg N/år

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven¹² og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹³ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Overdrev v. Stevning Dam	> 12 km SØ	0	0	15,9	10-20
<i>Kategori 2</i>					
Mose	373 m S	0,1	0,2	15,9	5-10
<i>Kategori 3</i>					
mose	233 m V	0,5	1,2	15,9	10-20
Potentiel ammoniakfølsom skov	535 m SØ	0,1	0,1		

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 9a og 9b.

¹² Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 442 af 13/05/2016](#)

¹³ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 44 af 11/01/2016](#)

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er et overdrev, som findes godt 12 km sydøst for det ansøgte projekt. Naturtypen modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at det ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et moseareal, som findes ca. 373 m syd for det ansøgte projekt. Mosen er besigtiget i 2010 og beskrives som en meget våd pilesump i randzonen og hængesæk i den centrale del med lidt opvækst af birk. Naturtilstanden er estimeret som god med bl.a. næbstar, grå star, smalbl. kæruld, rundbladet soldug, tranebær, spids spydmos, kragefod, engkarse og revling. HNV scoren er i 2016 modelberegnet til 7. Mosen modtager 0,1 kg N/ha/år i merdeposition og 0,2 kg N/ha/år i total ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Afskæringskriteriet for kategori 2 moser er 1 kg N/ha/år i totaldeposition. Det vurderes derfor, at mosens naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en mose som findes ca. 233 m vest for det ansøgte projekt. Mosen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en øget deposition på 0,5 kg N/ha i forbindelse med udvidelsen og en samlet deposition på 1,2 kg N/ha. Se tabel 1. Der findes desuden en mose ca. 820 m øst og en potentiel ammoniakfølsom skov ca. 550 m sydøst for anlægget. Disse naturtyper modtager maksimalt 0,1 kg N/ha/år i merdeposition. Da kategori 3 naturtyperne modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt. Det vurderes på den baggrund, at mosernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁴ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹⁵ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

¹⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – LBK nr 1217 af 28/09/2016

¹⁵ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – LBK nr 442 af 13/05/2016

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Engareal langs åen, øst	Ca. 250 m Ø	0,3 0,2	0,6 0,9	15,9	10-25
Engareal langs åen, nord	Ca. 326 m N	0,1	0,4	15,9	10-25
Vandhul	182 m V	0,6	1,1	15,9	-

I tabellen herover er § 3 natur, som ikke også er kategorinatur vist.

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 10.

Indenfor 1000 m fra anlægget findes 7 vandhuller og 2 engarealer langs Barsbøl Bæk, som er § 3 natur og ikke kategorinatur. De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder er et vandhul, som findes ca. 182 m vest for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Der er registreret løvfrø i vandhullet i 2009. Det modtager en merdeposition af ammoniak på 0,6 kg N/ha/år fra anlægget. Engarealet mod nord er besigtiget i 2010, hvor naturtilstanden er vurderet som moderat, det modtager 0,1 kg N/ha/år i merdeposition, mens det andet engareal mod øst modtager maksimalt 0,3 kg N/ha/år i merdeposition. Alle § 3 naturområderne modtager altså en merdeposition fra anlægget på mindre end 1 kg N/ha/år. Se ovenstående tabel 2. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund at søernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Ørstedvej 3.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁶ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

¹⁶ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – BEK nr 408 af 01/05/2007

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
<i>Pamhule Skov og Stevning Dam</i>	Ca. 12 km

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 11.

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er nr. 92 Pamhule Skov og Stevning Dam, som omfatter habitatområde nr. 81 og fuglebeskyttelsesområde nr. 59. Natura 2000-området findes ca. 8.8 km sydøst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 11. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 12.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU¹⁷ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget findes der mange naturlige mindre søer og der er registreret løvfrøer adskillige steder, også i vandhullet nærmest projektet sydvest for ejendommen.

Ingen af søerne i området omkring anlægget vil som følge af projektet blive påvirket af en merdeposition af ammoniak større end 0,6 kg N/ha/år eller en totaldeposition større end 1,1

¹⁷ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [Speciesreport](#)

kg N/ha/år. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

I Haderslev kommune findes også flere arter af flagermus, markfirben, birkemus, odder, snæbel og marsvin, jf. Håndbog om bilag IV arter, som er omfattet af Habitatbekendtgørelsens bilag IV.

Udover padderarter kan der også findes flere arter af flagermus, samt markfirben og odder i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus. Projekter som indebærer forstyrrelser af vandløb eller vandløbs nære omgivelser vil kunne påvirke odder.

Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, odder eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

Ansøgers tekst

Ammoniak fra udbringning

Udbringningen af husdyrgødning foretages således at generne i forhold natur minimeres mest muligt. Således nedfældes gylle på græsmarker og sort jord og resten udbringes med slæbeslanger. Herved begrænses fordampningen mest mulig og afsætningen på nærliggende natur vurderes som minimal.

Gener fra udbringning

Der er på husdyrbruget stor opmærksomhed på at tage hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der vil i videst muligt omfang kun blive udbragt husdyrgødning indenfor normal arbejdstid, dog kan det i visse perioder være nødvendigt at udbringe gødning på andre tidspunktet. Disse perioder forsøges minimeret, men særligt vejret kan være med til at sammenpresse udbringningen.

Haderslev Kommunes vurdering

Med den ændrede husdyrbruglov, som Folketinget vedtog den 23. februar 2017, er der lavet om på reglerne om godkendelse og tilladelse af husdyrbrug.

Miljøstyrelsen har den 2. marts 2017 i et notat "Fakta om den ændrede husdyrbruglov" udsendt en vejledning af vejledningen fremgår følgende:

"Loven træder i kraft den 1. august 2017, dog træder dele af loven i kraft den 2. marts 2017. Den 1. august 2017 bortfalder afgørelser og vilkår om udbringning af husdyrgødning på arealerne, og de afløses af den nye generelle arealregulering. Loven indebærer samtidig, at kommunerne fra den 2. marts 2017 skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår...". Haderslev Kommune har på den baggrund ikke stillet vilkår til arealerne i denne afgørelse.

Ifølge miljøstyrelsens vejledning¹⁸ vil, reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning ske gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse.

¹⁸ Miljøstyrelsen. Introduktion til ny husdyrregulering,
<http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Introduktion-til-ny-husdyrregulering.ashx>

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	54
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	56
Bilag 3 – Oversigtskort over vejledende lugtkonsekvenszone	60
Bilag 4 – Oversigtskort over Situationsplan.....	61
Bilag 5 – Kapacitetserklæring.....	62
Bilag 6 – Oversigtskort til landskabsvurdering	63
Bilag 7 – Beplantningsplan.....	67
Bilag 8 – Kort over sten og jorddiger.....	68
Bilag 9a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.....	69
Bilag 9b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	70
Bilag 10 – Kort over § 3 natur ved anlæg	71
Bilag 11 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	72
Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter.....	73
Bilag 13 - Ansøgningen	77

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love - [LOV nr 204 af 28/02/2017](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [BEK nr. 1317 af 19/11/2015](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 121 af 26/01/2017](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1579 af 08/12/2015](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 18/02/2017](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)

- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 188 af 26/02/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er opført inden for 6 år efter godkendelsen er meddelt. Der er skal være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion, når bygge- og anlægsarbejdet er udført.
- 3) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 4) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder ryddes ejendommen for affald, døde dyr, spildevand, foder mv. samt tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger, skal fjernes. Alle olietanke skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.
- 5) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 230 årskøer, 57 årsopdræt (0-6 mdr,) 173 årsopdræt (6-24 mdr.), og 115 tyrekalve (op til 60 kg) svarende til i alt 422,64 DE, efter nugældende dyreenhedsberegninger.
- 6) I kostalden skal der være indstalleret skraber som ansøgt.
- 7) I kostalden skal der hver dag foretages skrabninger hver fjerde time.
- 8) I kostalden skal tværgange som ikke skrubes automatisk, hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- 9) I ungdyrsstalden skal der etableres faste, drænede gulve med skraber.
- 10) Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
- 11) I ungdyrsstalden skal gulvet være udført med ajleafløb.
- 12) Lysningsarealet til ajleafløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i ungdyrsstalden.
- 13) I ungdyrsstalden skal der hver dag foretages skrabninger hver anden time.
- 14) Kostaldens og ungdyrsstaldens skraber skal være forsynet med timer.
- 15) Kostaldens og ungdyrsstaldens skraber vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 16) Enhver form for driftsstop af skraberne i kostald eller ungdyrsstald skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
- 17) Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop af skraberne i kostald eller ungdyrsstald, der har en varighed af mere end 14 dage.

- 18) Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne i kostald og ungdyrstald er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdybruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 19) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdybruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 20) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
- 21) "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 22) Tagbeklædning, gavle og gavlspidser på den nye ungdyrstald skal beklædes med mørke flader, og i ikke reflekterende materialer. Eventuelle gardiner skal være i tilsvarende mørke farver.
- 23) Der skal etableres levende hegn på strækningen af Ørstedvej fra eksisterende indkørsel ved ensilagesiloer og frem til indkørslen til ungdyrstald/gyllebeholder, og eksisterende beplantning i skel mod vest og sydøst skal bevares og vedligeholdes. Beplantninger skal bestå af hjemmehørende egnstypiske og løvfældende træer og buske udenom. Beplantningen skal etableres i en afstand af 4 meter fra vejskel, skal være etableret i førstkommande plantesæson efter ungdyrstalden er opført, og skal til stadighed vedligeholdes.
- 24) Eksisterende beplantning i skel mod vest og sydøst skal bevares og vedligeholdes.
- 25) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el, der medgår i driften af husdybruget. Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 26) Stiger husdybrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdybruget.
- 27) Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 28) Stiger husdybrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdybruget.
- 29) Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel, af husdyrgødning på anlægget på lørdage eller søn- og helligdage.
- 30) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 31) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

- 32) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Mandag-Fredag kl. 07-18 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 07-14 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 14-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Søn- og helligdage kl. 07-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 18-22 1 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 22-07 0,5 timer (reference) 40 dB(A)

Spidsværdi kl. 22-07 - 55 dB(A)

- 33) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 32) er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.
- 34) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
- 35) Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.
- 36) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet.
- 37) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
- 38) Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 39) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til støvgener udenfor ejendommens eget areal, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
- 40) Vand fra vask af stalde, malkerum og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som restvand og skal ledes til separat opbevaring.

- 41) Markstakke med dybstrøelse må ikke placeres nærmere end 300 meter fra nabobeboelser.
- 42) 65 % af dybstrøelsen skal køres direkte ud på marken og pløjes ned.
- 43) Inden behovet for den ekstra opbevaringskapacitet på 2000 m³ opstår, skal der foreligge en skriftlig aftale ang. leje af gyllebeholder på anden ejendom eller anden form for håndtering af den ekstra husdyrgødning. Aftalen skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 44) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 45) Afløbsbrønde fra plansiloer skal dækkes af kuppelriste, som skal friholdes for ensilage, sand og lignende, så ensilagesaft og overfladevand kan ledes frit til særskilt beholder.
- 46) Der skal føres en logbog/driftsjournal for opbevaringen af ensilage i markstakke. Heri skal det noteres, hvornår markstakken er udlagt, hvornår den er overdækket og hvornår den atter er fjernet. Endvidere skal der være en angivelse på kort af markstakkens placering. Dokumentationen skal opbevares på husdyrbruget i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 47) Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.

Vilkår fra Landzonetilladelse 2005 ang. beplantning:

At gyllebeholderen afskærmes mod det åbne land ved etablering, opretholdelse og vedligeholdelse af et beplantningsbælte i minimum 5 m bredde og minimum 3 rækker hegn, bestående af egnstypiske danske løvfældende træer og buske. Beplantningsbæltet skal være etableret i førstkommande plantesæson efter gyldebeholderens færdiggørelse.

Bilag 3 - Oversigtskort over vejledende lugtkonsekvenszone

Vejledende konsekvenszone: 358,54 meter

Bilag 4 - Oversigtskort over situationsplan

Bilag 5 – Kapacitetserklæring

Der gøres opmærksom på at der er en tastefejl i tabellen, og at kapacitet i alt er 7500 m³.

ERKLÆRING OM TILSTRÆKKELIG KAPACITET

Navn: Leif Just

Adresse: Ørstedvej 3, Sommersted

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Malkekoer	230	6740	145
Årsopdræt	230	1114	110
Ensilageplads vand**		500	
I alt		8354	255

*Beregnet ud fra Normtal 2016 AU.

**2400 m² x 0,7 m³/m² x 0,3. Det vurderes at maksimalt 30 % af vandet vil blive ledt til gyllebeholder, resten udspinkles.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Eksisterende gylletank I	1000			
Eksisterende gylletank II	4000			
Kanaler	500			
Lejer	2000			
Ialt	6500		6250	9

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

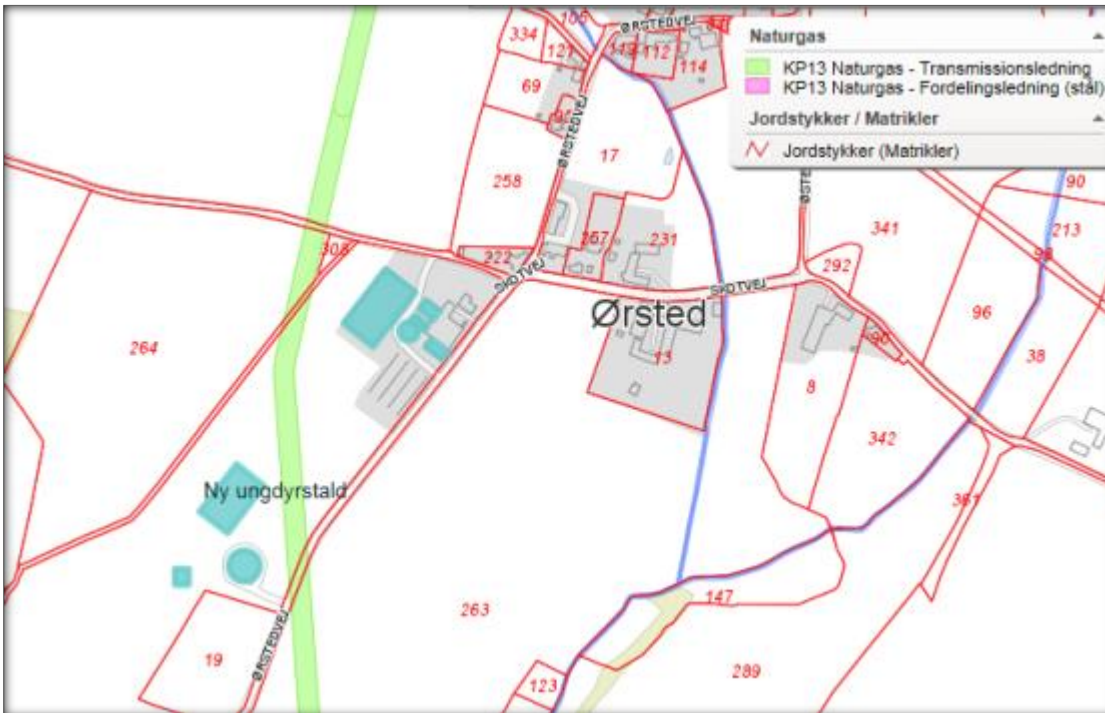
Byrum, den 15. juni 2017

Konsulentens underskrift

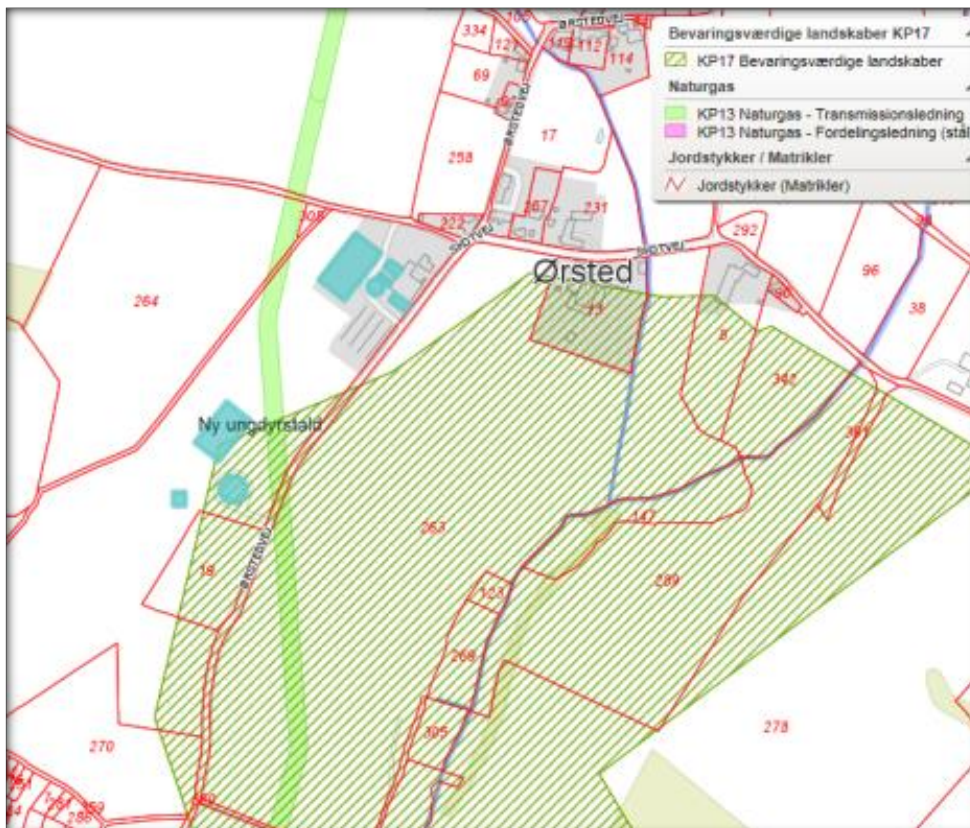
Bilag 6 - Oversigtskort til landskabsvurdering

Ansøgt ungdyrstald

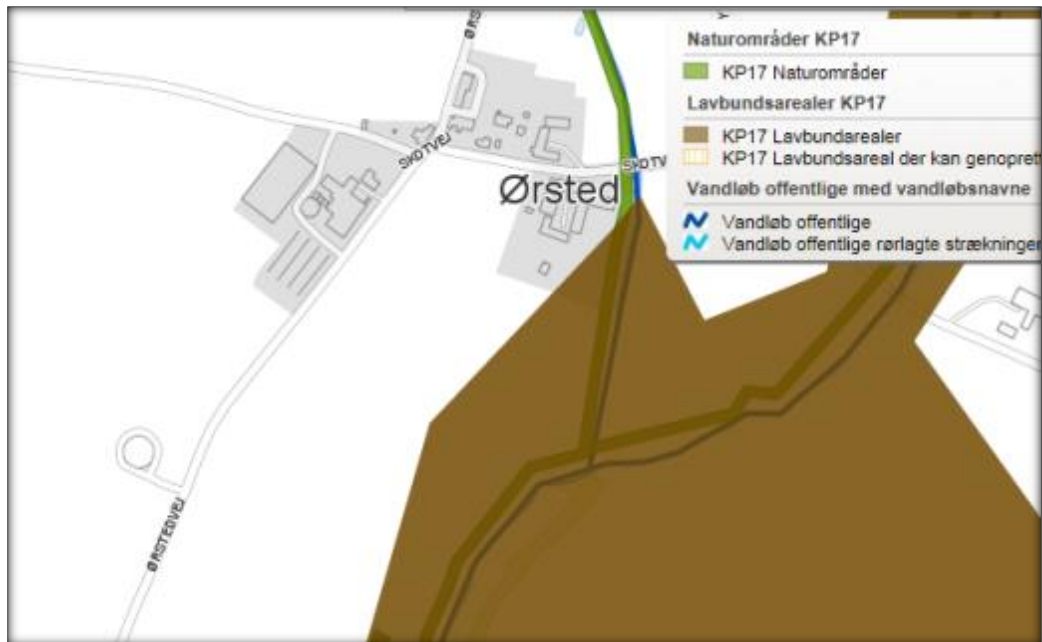
Blå polygoner: Ansøgt ungdyrstald, samt eksisterende anlæg. Grøn polygon: Gas-transmissionsledning. Afstand på min. 20 m fra gasledningen skal overholdes. Lille blå firkant: Markstak.

Bevaringsværdige landskaber

Lavbundsareal

Natur

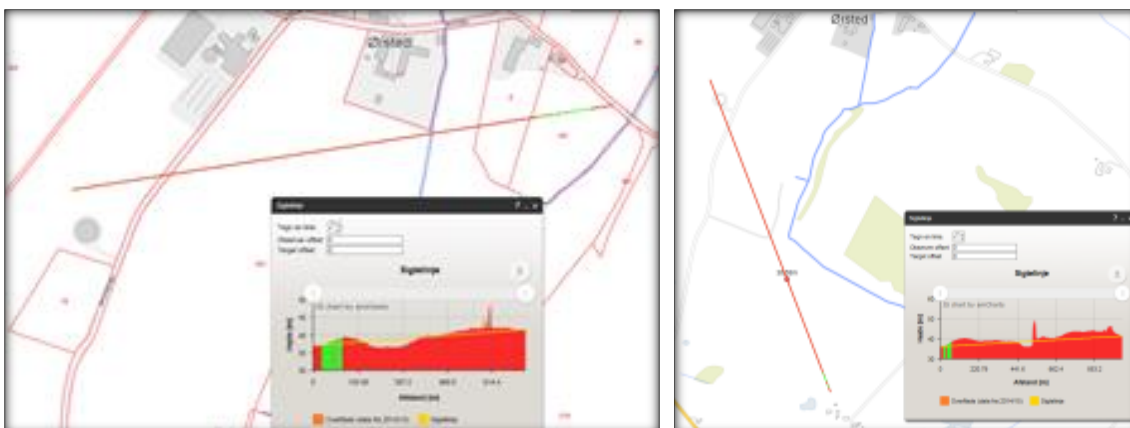

Terræn fra nord

Terræn fra øst

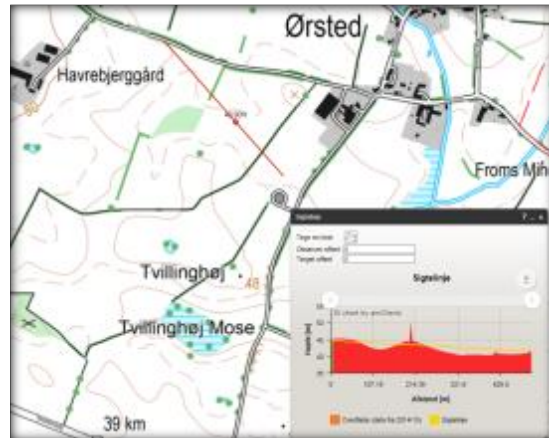
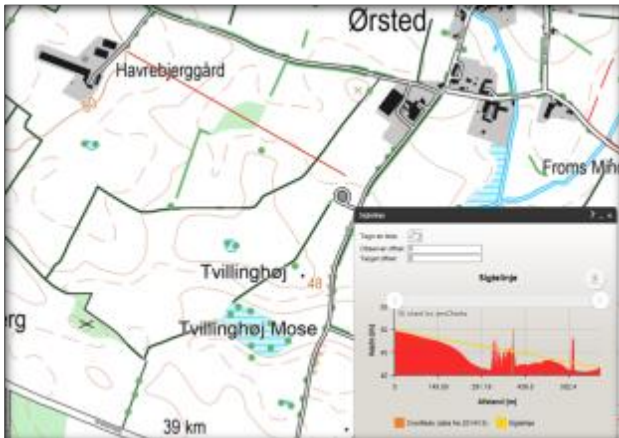

Terræn fra syd

Terræn fra vest

Bilag 7 - Beplantningsplan

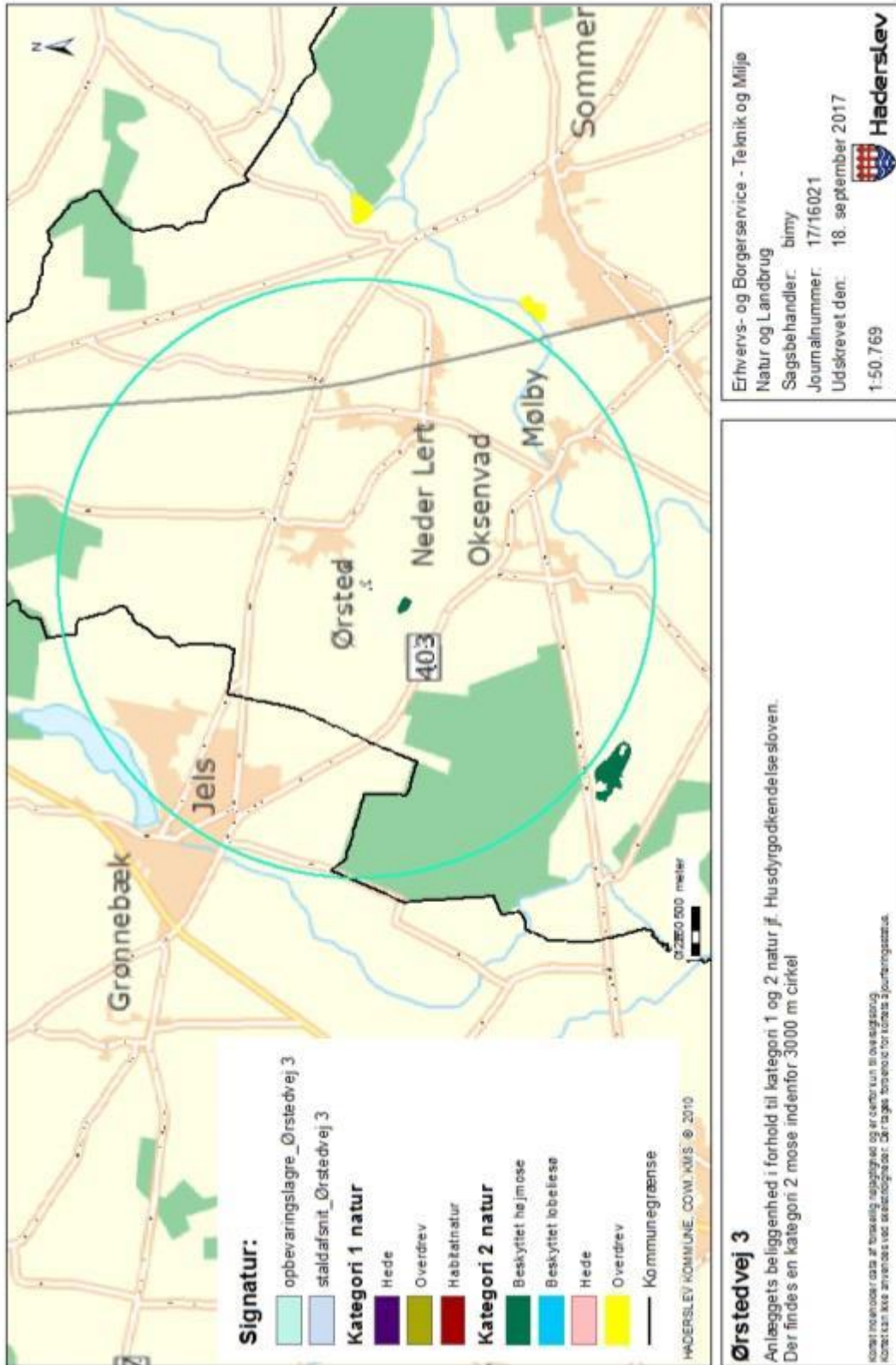

Bilag 8 - Kort over sten og jorddiger

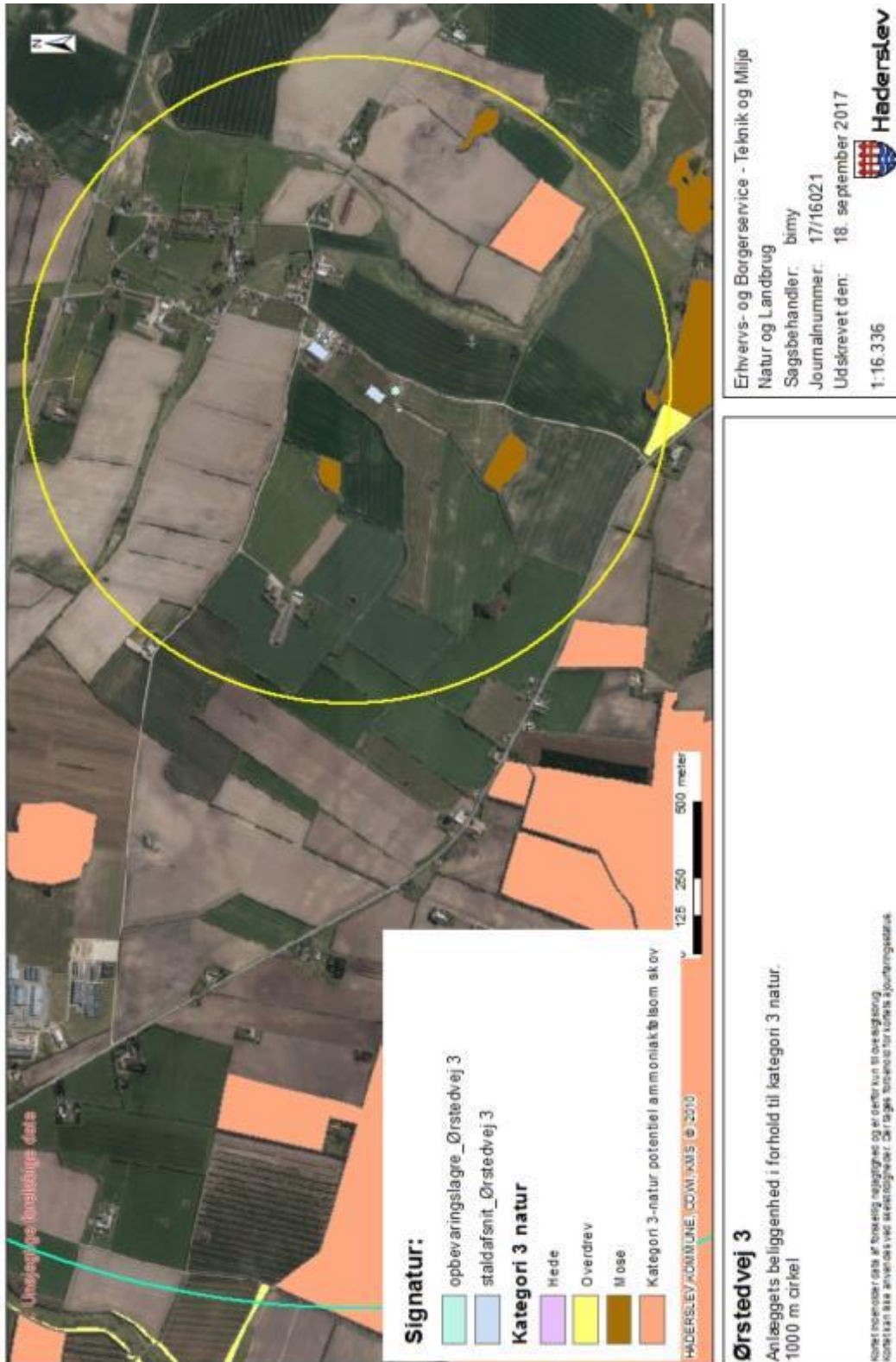

Bilag 9a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

Bilag 9b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Bilag 10 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 17/16021
 Udskrevet den: 18. september 2017
 1:15.323

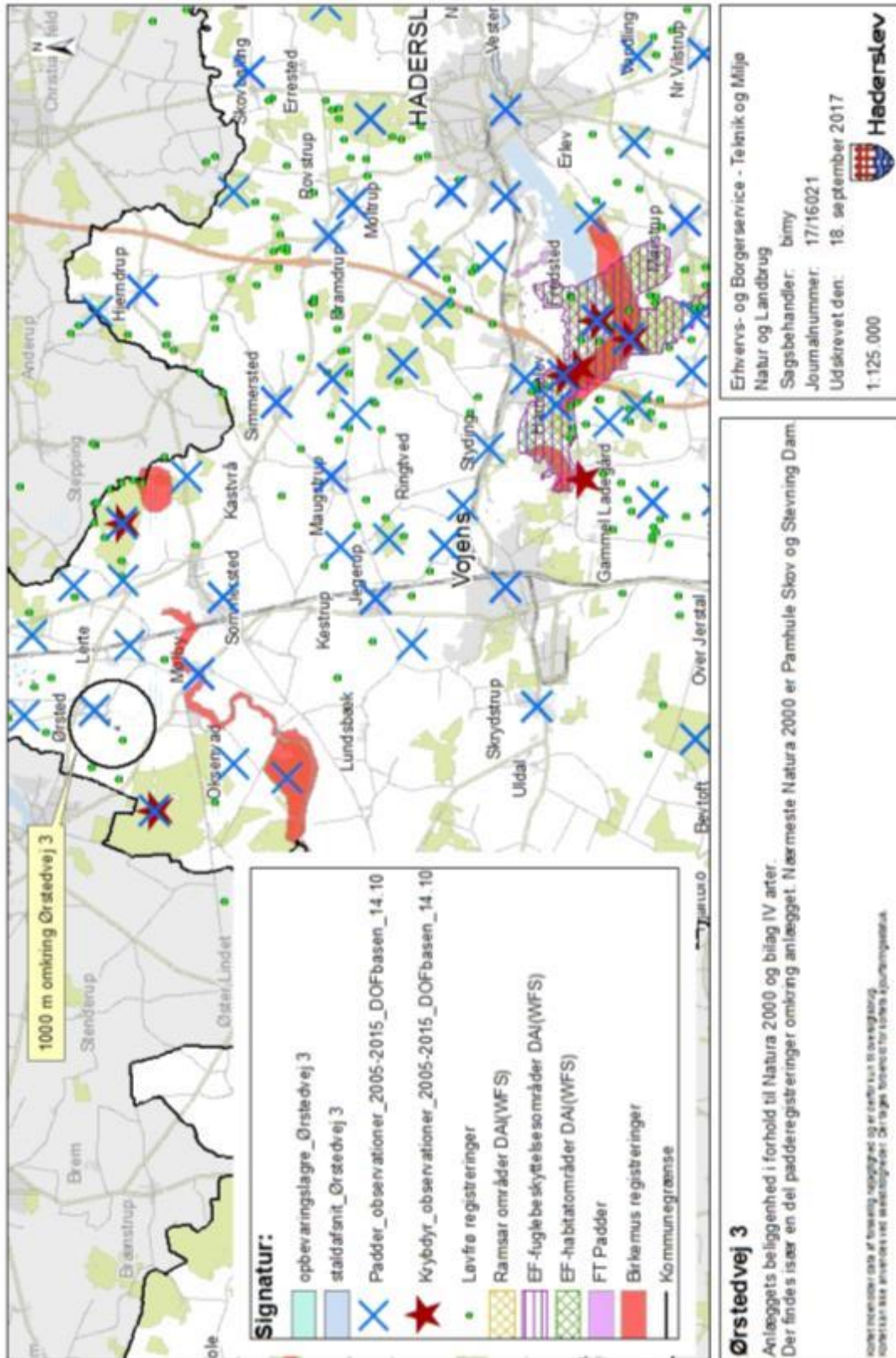
Haderslev

Ørstedvej 3
 Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven.
 Der findes søer, moser, enge, vandløb og et overdrev indenfor 1000 m cirkel

Kortet er genereret ud fra data af forvællingssag og er derfor kun til orientering.
 Kortet kan ikke anvendes til retssag. Der tages forbehold for kortets ajourføringssættelse.

Bilag 11 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og søer, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger blandt andet sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er søer, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene søer og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af søer.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Aarhus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune (før 2007) og fundet på en lang række lokaliteter. Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne søer, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede søer af varierende størrelse, men med rent vand. Søer af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne søer er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede søer ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 13 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 100012.

- Første ansøgning, version 1, 27 sider og 4 bilag er modtaget den 16. juni 2017.
- Anden ansøgning, version 2, 27 sider og 4 bilag er modtaget den 29. august 2017.
- Endelig ansøgning, version 3, 27 sider og ingen bilagsfiler modtaget den 17. maj 2018.

Beredskabsplan, som der henvises til i vilkår 21, er indsendt som bilag til ansøgningen den 18. oktober 2017.

Med undtagelse af ansøgertekst i afsnit 2.1 BAT niveau, indsendt per mail 17. maj 2018, er bilag fra version 2 brugt i miljøgodkendelsen, dog med rettelser af nøgletal fra den endelige ansøgning, version 3.

Der er indsendt fiktiv skema med beregninger for 8 års kumuleret ammoniakemission:

- Version 1, skema 100144, 27 sider og 0 bilag er modtaget den 16. juni 2017.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 17/16021 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Erhverv på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.